Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δραχ. 5

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας —Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932— ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὲς 100. Ἑξάμηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50, Ἀμερικῆς δολλάρια 3.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 41ος | *Ἀθῆναι, 1 Σεπτεμβρίου 1934* | *Ἔτος 55ον.—Ἀριθ. 40*

ΑΠΟ ΤΑ «ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ» ΤΟΥ ΕΒΑΛΤ

ΤΑ ΚΟΡΑΛΛΙΑ

Ἡ ἱστορία ποὺ θὰ πῶ ἔγινε μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ — πάνε τώρα πολλὰ πολλὰ χρόνια — πέρα στὴν πλατειὰ καὶ βαθειὰ θάλασσα, ὅπου ὁ καπετάνιος ταξιδεύει μέρες ὁλόκληρες χωρὶς νὰ δοῦν τὰ μάτια του στεριά.

Ἦταν ἡ τροπικὴ θάλασσα ποὺ τὰ νερά της εἶναι ζεστά, πάρα πολὺ ζεστά. Μὰ μόνο στὴν ἐπιφάνεια ποὺ τὴ χτυπᾶ ὁ ἥλιος εἶναι ἔτσι. Ὁ βυθός της εἶναι κρύος σὰν πάγος, καὶ πιὸ μαῦρος κι' ἀπὸ τὴ νύχτα. Ἐκεῖ κάτω ἦταν βουνὰ καὶ κάμποι ἀπαράλλαχτα ὅπως καὶ στὴ στεριά. Ἕνα ὅμως ἀπ' αὐτὰ τὰ βουνὰ ἦταν τόσο ψηλό, ποὺ ἔφτανε σχεδὸν ὡς τὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ.

Ἂν μποροῦσες νὰ σταθῇς στὴν κορυφή του καὶ νὰ κοιτάξῃς γύρω σου, θὰ ἔβλεπες μονάχα νερό, νερὸ καὶ τίποτ' ἄλλο.

Μέσα ὅμως στὸ νερὸ εἶχες νὰ δῇς πολλὰ πράματα.

Στὸ ψηλὸ βουνὸ φούντωναν θεώρατα δάση ἀπὸ φύκια ποὺ ἁπλώνονταν μίλια μανρυὰ μέσα στὶς ρεματιές. Ὅταν κυλοῦσαν τὰ κύματα ἀπὸ πάνω, παράσερναν τ' ἀδύνατα κοτσάνια τους, τὰ λύγιζαν πέρα-δῶθε, καὶ τὰ φύλλα τους σάλευαν στὸ νερό, καθὼς σαλεύει στὸν ἀέρα τὸ φύλλωμα τῶν δέντρων μας.

Τὰ φύκια ἦταν ψηλότερα ἀπὸ κά-

ΤΟ ΞΥΠΝΗΤΗΡΙ ΤΟΥ ΥΠΝΑΡΑ

ΜΙΑ ΑΣΤΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΕ 6 ΕΙΚΟΝΕΣ

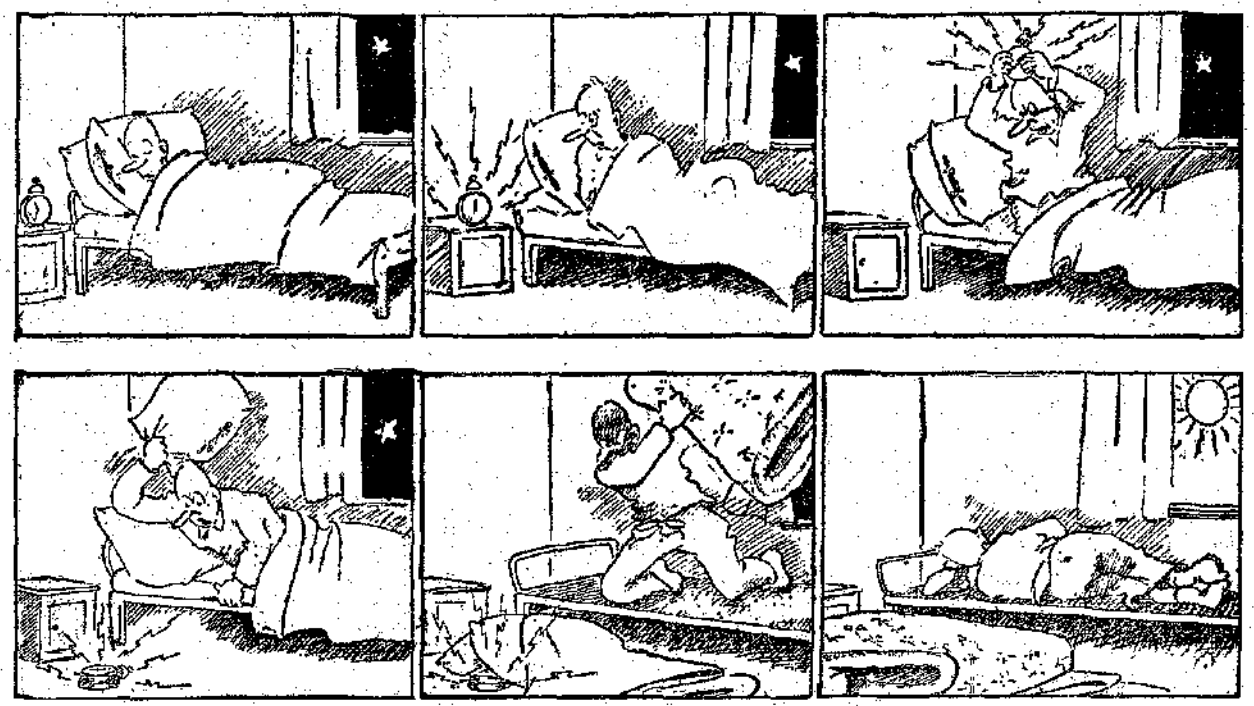

Ὁ ὑπναρὰς ἤθελε νὰ ξυπνήσῃ πρωΐ κι' εἶχε βάλει τὸ ξυπνητήρι του, ποὺ ξαφνικὰ ἄρχισε νὰ κουδουνίζῃ. Ὁ ὑπναρὰς ξύπνησε πραγματικῶς, ἀλλά... ἔγινε ἔξω-φρενῶν. Ἄρπαξε τὸ ξυπνητήρι, τὸ πέταξε χάμω, καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνο ἐξακολουθοῦσε νὰ κουδουνίζῃ, τοῦ πέταξε καὶ τὸ μαξιλάρι του, τὰ σκεπάσματά του, τὸ στρῶμα του. Ἔτσι τὸ κουκούλωσε, τὸ βούβανε καί, ἀνενόχλητος πιά, ὁ ὑπναρὰς γύρισε πλευρὸ στὴ σομμιέρα καὶ κοιμήθηκε ξεσκέπαστος ὡς τὸ μεσημέρι!

Ἀνεκοινώθη ἀπὸ τὴ Δαχτάρα τῆς Λευτεριᾶς

θε δέντρο τῆς στεριᾶς, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἔβγαιναν ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ· γιατί μόλις τὰ χτυποῦσε ὁ ἀέρας, ζάρωναν καὶ μαραίνονταν. Ὅταν ὅμως τὸ νερὸ ἦταν ἀτάραχο, ἁπλώνονταν καὶ φάνταζαν πολύχρωμα, κόκκινα καὶ κίτρινα, πράσινα καὶ μαυρειδερά, ὅπως εἶναι τὰ δέντρα μας τὸ φθινόπωρο.

Ἀγάμεσα στὰ κλαδιά τους πλῆθος ψάρια κολυμποῦσαν πέρα δῶθε πηγαίνοντας ἀπὸ τὸ ἕνα δέντρο στὸ ἄλλο, ὅπως τὰ πουλιὰ στὸ δάσος. Αὐτὰ ὅμως δὲν ἦταν ἄσκημα σὰν τὸν μπακαλιάρο, τὴ γλῶσσα ἢ τὸ χέλι. Πολλά τους ἔλαμπαν σὰν ἀσήμι καὶ σὰ χρυσάφι· ἄλλα ἦταν γαλάζια σὰν τὸν οὐρανό, κι' ἄλλα κοκκινωπὰ σὰ φλόγα. Καὶ ἀχινοὺς ἀκόμα εἶχε ἐκεῖ κάτω, ποὺ μποροῦσαν νὰ φουσκώνουν σὰ φοῦσκες, ν' ἁπλώνουν τὶς ἀγκίδες τους ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς καὶ νὰ κάνουν ἔτσι τ' ἄλλα ζῶα νὰ τὰ τρέμουν.

Κι' ἦταν ἀκόμα πολλὰ ἄλλα ζῶα σὲ κεῖνο τὸ δάσος. Μύδια μὲ τὰ πιὸ ἀλλόκοτα σχήματα, κοχύλια μὲ μεγάλα πλουμιστὰ ὄστρακα, καὶ σουπιὲς ποὺ ἔφευγαν πρὸς τὰ πίσω μὲ μιὰν ἀπίστευτη γρηγοράδα. Μεγάλες καραβίδες ποὺ κολυμποῦσαν κι' αὐτὲς πρὸς τὰ πίσω καὶ χτυποῦσαν τὶς δαγκάνες τους, καὶ τέλος καβούρια στραβοπόδαρα καὶ πλακωτά, ποὺ σέρνονταν πρὸς τὰ πλάγια καὶ ὅμως προχωροῦσαν.

Κάποτε ἔρχονταν πλῆθος μεγάλες καὶ ἀργοκίνητες χελῶνες κι' ἔβοσκαν στὰ φύκια, καθὼς οἱ ἀγελάδες στὰ λιβάδια. Καμιὰ φορὰ τύχαινε νὰ περάσῃ ἀπὸ κεῖ πέρα κολυμπώντας καμιὰ φάλαινα· τότε, ὅπου ἄνοιγε δρόμο μέσα στὸ δάσος, σκοτείνιαζε, ὅπως ὅταν ἕνα σύννεφο σκεπάζῃ τὸν ἥλιο. Κι' ὅταν χτυποῦσε γύρω μὲ τὴ δυνατὴ οὐρά της, ἔτρεμαν τὰ δέντρα, σὰ νὰ γινόταν δυνατὸς σεισμός.

Μιὰ φορὰ περνοῦσε ἀπάνω ἀπὸ τὸ δάσος κάποιο καράβι. Ἕνας ναύτης ἔπεσε στὴ θάλασσα, καὶ στὴ στιγμὴ τὸν ἄρπαξε ἕνα μεγάλο σκυλόψαρο· τὸν κατάπιε μονομιᾶς καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του ἥσυχο καὶ καλοκαρδισμένο.

Τώρα καταλαβαίνετε τί παράξενο ἦταν αὐτὸ τὸ δάσος. Βαθειὰ σιωπὴ βασίλευε κεῖ κάτω, καὶ δὲν ἄκουγες οὔτε φωνὴ οὔτε τραγούδι.

Κοντὰ στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, ἀνάμεσα στὰ δέντρα, ἔμενε λίγος τόπος ἀνοιχτός, σὰ μιὰ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ τὸ νερὸ ἦταν ζεστὸ καὶ ὁλοκάθαρο, καὶ ἡ πλατεῖα ἔπεφτε τόσο παράμερα ποὺ σχεδὸν κανένας ποτὲ δὲν περνοῦσε ἀπὸ κεῖ.

Σ' αὐτὸ τὸ μέρος ἔρχονταν κάθε μέρα τέσσερα παιδιὰ κι' ἔπαιζαν καὶ φλυαροῦσαν.

Ἦταν καὶ τὰ τέσσερα μικρά, τόσο μικρά, ποὺ δὲν μποροῦσες νὰ τὰ ξεχωρίσῃς μὲ τὸ μάτι. Τὸ σῶμα τους ἦταν διάφανο, σκεπασμένο μὲ ψιλὲς τριχοῦλες, καὶ δὲν εἶχαν οὔτε κεφάλι, οὔτε πόδια, οὔτε μάτια, τίποτα ἀπ' ὅ,τι ἔχει κάθε κανονικὸ ζῶο.

Καὶ ὅμως δὲν εἶχαν καμιὰ συγγένεια μεταξύ τους. Τὸ ἕνα ἦταν παιδὶ ἑνὸς κοραλλιοῦ, τὸ ἄλλο μιᾶς μέδουσας, τὸ τρίτο ἑνὸς σταυροῦ καὶ τὸ τέταρτο ἦταν στρειδόπουλο.

Μιὰ μέρα ἔλεγαν τί θὰ κάνουν στὴ ζωή τους.

—Ἐγὼ θὰ γίνω κλέφτης, λέει τὸ παιδὶ τοῦ σταυροῦ. Θὰ κρύβωμαι στὸ δάσος, θὰ χυμῶ ἀπάνω σὲ μικρὰ κοχύλια, σὲ μικρὰ ψαράκια καὶ σὲ κάθε ζῶο ποὺ μπορῶ νὰ τὸ καταφέρω, καὶ θὰ τοὺς βυζαίνω τὸ αἷμα ὅλο, ὡς τὴν τελευταία σταλαματιά.

—Ἐγὼ θὰ κολυμπῶ καὶ θὰ εἶμαι ὡραία, λέει ἡ μικρὴ μέδουσα, κι' ὅταν κανεὶς ἔρθῃ πολὺ κοντά μου, θὰ τὸν καίω.

—Ἐγὼ ὅμως εἶμαι γιὰ μεγαλύτερα πράματα. εἶπε τὸ μικρὸ στρειδάκι, κι' ἔκανε τὸ σοβαρό, ὅσο μπορεῖ βέβαια νὰ σοβαρευτῇ ἕνα πρᾶμα ποὺ δὲν ἔχει οὔτε πρόσωπο, οὔτε μάτια.

— Μωρὲ τί λές! τοῦ κάνει ὁ σταυρός, καὶ ποῦ τὸ ξέρεις;

— Γι' αὐτὸ γεννήθηκα, τοῦ ἀποκρίθηκε τὸ μικρὸ στρειδάκι. Δὲν μπορεῖς νὰ φανταστῇς πόσο μ' ἐκτιμοῦν οἱ ἄνθρωποι. Μερικοί, ἡ μόνη δουλειὰ ποὺ ἔχουν, εἶναι νὰ μὲ ἀνοίγουν, νὰ μὲ καθαρίζουν καὶ νὰ μὲ πουλοῦν· ἄλλοι πάλι δὲν κάνουν ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ μὲ τρῶνε.

Τὸ κοραλλάκι ὅμως δὲν ἔλεγε τίποτε· σάλευε μόνο τὶς τρίχες του παίζοντας μέσα στὸ νερὸ καὶ ἄκουγε τοὺς ἄλλους. Μὰ κανεὶς δὲν παραξενεύοταν μὲ τὴ σιωπή του, γιατὶ αὐτὸ ἦταν τὸ πιὸ σιωπηλὸ ἀπ' ὅλα, καὶ δὲν περίμεναν νὰ τοὺς πῇ τίποτε ἐξαιρετικό. Τέλος πάντων τοῦ λέει ὁ σταυρός:

—Ἔ, κοραλλάκι, δὲ μᾶς λὲς τίποτα καὶ σύ; Τί θὰ ἤθελες νὰ γίνῃς; Τὸ σκέφτηκες ποτέ σου;

—Δὲ συλλογίζομαι τίποτ' ἄλλο ἀπ' αὐτό, ἀποκρίθηκε τὸ κοράλλι.

— Μπᾶ! ἔκανε ὁ σταυρός. Καὶ μᾶς ἐπιτρέπεται τάχα νὰ μάθωμε τί συλλογίζεσαι;

— Καὶ νὰ σᾶς τὸ πῶ, δὲ θὰ μὲ καταλάβετε καθόλου, ἀποκρίθηκε τὸ μικρὸ κοράλλι.

— Γιὰ δοκίμασε, τοῦ λέει ὁ σταυρός.

Τὸ στρειδάκι καὶ ἡ μικρὴ μέδουσα ἐπιμένανε κι' αὐτὰ νὰ τοὺς πῇ.

—Ἀμὰ μεγαλώσω θὰ χτίσω ἕνα νησί, εἶπε τὸ κοράλλι.

— Τί θὰ χτίσῃς; ρώτησαν καὶ τὰ τρία μαζί.

—Ἕνα νησί, ξανάειπε τὸ κοράλλι.

— Δὲν εἶσαι στὰ καλά σου! φώναξε ὁ σταυρὸς καὶ γέλασε τόσο, ποὺ τὸ μικρό του σῶμα ταράχτηκε ὁλόκληρο. Καὶ νάχουμε καλὸ ρώτημα, πῶς θ' ἀρχίσῃς;

— Αὐτὸ οὔτε γὼ τὸ ξέρω ἀκόμα, ἀποκρίθηκε τὸ κοράλλι, καὶ ὅμως θὰ χτίσω ἕνα νησί... ἕνα νησὶ ποὺ θὰ βγαίνῃ ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ θὰ στέκῃ στερεό, ὅταν τὰ κύματα θὰ σπάνε ἀπάνω του.

— Τέτοιο πρᾶμα βέβαια θὰ τὸ ποθοῦσες, τοῦ λέει τὸ μικρὸ στρειδάκι.

—Ἀνατριχιάζω καὶ μένο σὰν ἀκούω νὰ μιλοῦν γιὰ τόσο μεγάλο πρᾶμα, εἶπε ἡ μικρὴ μέδουσα.

Ἔτσι καὶ τὰ τρία περιγελοῦσαν τὸ κοράλλι· αὐτὸ ὅμως δὲ σκατιζόταν γιὰ τὰ πειράγματά τους, κι' ἐξακολουθοῦσε νὰ σαλεύῃ τὶς τρίχες του μέσα στὸ νερό. Τέλος τοὺς εἶπε ἥσυχα:

— Θὰ γίνῃ ἕνα σωστὸ νησί· ἕνα νησὶ μὲ φοινικιὲς καὶ μὲ πουλιά. Γύρω του μέσα στὸ νερὸ θὰ κολυμποῦν σταυροὶ καὶ μέδουσες, καὶ συχνὰ τὰ κύματα θὰ τὶς πετοῦν ἔξω στὴ στεριά, καὶ κεῖ θ' ἀπομένουν καὶ θὰ τὶς ψήνῃ ὁ ἥλιος. Κι' ἀπάνω στὸ νησὶ θὰ εἶναι ἄνθρωποι καὶ θὰ τρῶνε στρείδια.

Τότε σώπασε, κι' ὅταν τ' ἄλλα παιδιὰ βαρέθηκαν νὰ τὸ πειράζουν, ἔγιναν πάλι καλοὶ φίλοι, κολυμποῦσαν μαζὶ ἐκεῖ κοντὰ στὸ δάσος, ἔτρωγαν ἄλλα ζῶα μικρότερά τους, καὶ χαίρονταν τὴ νιότη τους καὶ τὴ ζωή τους.

Ὕστερα ἀπὸ κάμποσον καιρὸ μεγάλωσαν καὶ τὰ τέσσερα τὰ παιδιά.

Τὸ παιδὶ τοῦ στρειδιοῦ εἶχε τώρα ὄστρακο. Καθόταν στὸ βυθὸ κολλημένο σ' ἕνα βράχο, ἄνοιγε τ' ὄστρακό του κι' ἄφηνε τὸ ἁρμυρὸ νερὸ νὰ μπαινοβγαίνῃ.

Ὁ σταυρὸς εἶχε τώρα πέντε μακριὰ μυτερὰ χέρια, τ' ἅπλωνε γύρω του κι' ἔμοιαζε σὰ σταυρός, ἢ σωστότερα σὰν ἀστέρι. Δυὸ φορὲς τοῦ εἶχε κόψει ἕνα ψάρι δυὸ χέρια· ὁ σταυρὸς ὅμως δὲ σκοτίστηκε καθόλου· τὰ χέρια του ξανάγιναν γρήγορα, κι' ἦταν γερὸς ὅπως καὶ πρῶτα. Γύριζε μέσα στὰ φύκια κι' ἔγινε περίφημος κλέφτης, ὅπως τὸ ἐπιθυμοῦσε στὰ νιᾶτα του.

Μὰ ἡ μικρὴ μέδουσα δὲν τὰ πέρασε καλά. Κάποτε ποῦ ἔπαιζε μ'

ἄλλα παιδιὰ μέσα στὸ δάσος, πέρασε μ' ἀνοιχτὸ στόμα μιὰ φάλαινα καὶ τὰ κατάπιε ὅλα μονομιᾶς. Ἦταν μαζὶ χιλιάδες μικρὲς μέδουσες κι' ὅλες χάθηκαν μέσα στὴν κοιλιά της.

Τὸ κοραλλάκι ὅμως, ἅμα μεγάλωσε, ἔφυγε ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου εἶχε περάσει τόσο ἥσυχα τὰ παιδικά του χρόνια, καὶ ἄφησε τὰ κύματα νὰ τὸ πάνε πολὺ μακριά, πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ δάσος.

Πολὺν καιρὸ γύριζε ἔτσι γυρεύοντας μέρος ποὺ νὰ τοῦ ἀρέσῃ. Ἐπὶ τέλους βρῆκε ἕνα, στὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ βουνοῦ. Ἐκεῖ δὲν εἶχε καθόλου φῦκια. Τὸ νερὸ ἦταν κατακάθαρο, ἁρμυρὸ καὶ ζεστούτσικο· σ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ μέρος κόλλησε τώρα γιὰ καλά.

Ἀπόχτησε χέρια ὅπως κι' ὁ σταυρός, μὰ πιὸ πολλά, καὶ ἦταν σὰ στεφάνι γύρω στὸ στόμα του—γιατὶ τὸ κοράλλι εἶχε τώρα στόμα καὶ στομάχι. Ἔνοιωθε πῶς γινόταν σιγὰ σιγὰ σκληρὸ καὶ στερεὸ ἀπ' ἔξω κι' ἀπὸ μέσα, καὶ πρὶν τὸ καταλάβῃ, εἶχε μέσα του ἕνα σωστὸ κομμάτι ἀσβέστη.

—Ἐπὶ τέλους! εἶπε εὐχαριστημένο· εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ νησιοῦ.

Μιὰ μέρα βγῆκε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος του ἕνα μπουμπούκι, ὅπως γίνεται καὶ στὰ δέντρα τῆς στεριᾶς. Τὸ μπουμπούκι μεγάλωσε κι' ἔγινε ἕνα χαριτωμένο κοράλλι μὲ χέρια, μὲ στόμα καὶ στομάχι, καὶ μέσα του εἶχε ἕνα κομμάτι ἀσβέστη. Μὰ τὸ νέο κοραλλάκι ἦταν σφιχτοκολλημένο μὲ τὸ παλιό, σὰν τὰ κλαδὶ στὸ δέντρο.

Τὸ παλιὸ κοράλλι χάρηκε γι' αὐτὸ πάρα πολύ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΤΟ ΚΛΟΥΒΙ

Ποιὸς δὲν ξέρει τὸ γοργό,
τὸν τρεχούμενο λαγό,
μὲ τὰ πεταχτὰ ματάκια
καὶ μιὰ πήχη τὰ μουστάκια;

Πῆτε τόνε, νὰ τὸν πῶ:
τὸ μαλλὶ κιτρινωπὸ
ἡ οὐρά του μακρουλή,
καὶ πετιέται — σὰν πουλί!

Ὅμως τώρα φυλακή!
Στὸ κλουβὶ ποὺ κατοικεῖ
κάποιοι φίλοι του, ἀπὸ πέρα,
τὸν χαρίσαν τοῦ πατέρα.

Καὶ πηδᾶ μὲς στὸ κλουβί,
σὰν νὰ τοῦ πατᾷς κουμπί.
Μὴ τοῦ γαργαλᾷς τὴ ράχη
μ' ἕνα κότσαλο ἀπ' ἀστάχυ!

Μᾶς κοιτάζει ἀγριωπά,
μὰ ἡ καρδούλα του χτυπᾶ...
Ἄχ, πατέρα δῶσε μού το!
Μιὰ καρδούλα ἔχει καὶ τοῦτο!

— Θέλεις, μάτια μου, ἀποκρίσου,
νὰ σοῦ ἀνοίξω τὸ κλουβί σου;

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Η ΦΑΝΤΑΣΜΕΝΗ ΚΑΜΗΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ

Εἶμαστε σ' ἕνα μικρὸ ἀφρικάνικο πάρκο, ὅπου τὰ χονδρὰ καλάμια ποὺ τὰ λένε μ π α μ π ο ύ, κι' οἱ φοινικιὲς ρίχνουν τὶς σκιές τους, ὄχι βέβαια τόσο πυκνὲς σὰν ἐκεῖνες ποὺ ρίχνουν ἄλλοῦ τὰ φουντωτὰ δέντρα, πλατάνια καὶ βελανιδιές.

Στὸ πάρκο αὐτὸ ὅλα τὰ ζῶα ἦταν ἀνάστατα. Ὁ Κασσέμης, τὸ πολεμικὸ ἄλογο, καθαυτὸ ἀράπικο, ποὺ ἔχει χρῶμα φουντουκὶ μὲ σκοῦρες πικίτσες, πολεμοῦσε νὰ φέρῃ στὰ συγκαλά της μιὰ νέα καμήλα, ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν δ ρ ο μ ά δ ω ν, ποὺ εἶχ' ἐπαναστατήσει.

— Γιατὶ κάνεις ἔτσι, Γκιμέλα, τῆς ἔλεγε. Δὲν καταλαβαίνεις πῶς ὅλ' αὐτὰ εἶναι περιττά; Ὅ,τι κι' ἂν πῇς, ὅ,τι κι' ἂν κάνῃς, δὲν θὰ κατοροθώσῃς τίποτα. Ἔπειτα, σπουδαῖο πράμμα εἶναι, καϊμένη, νὰ σηκώσῃς

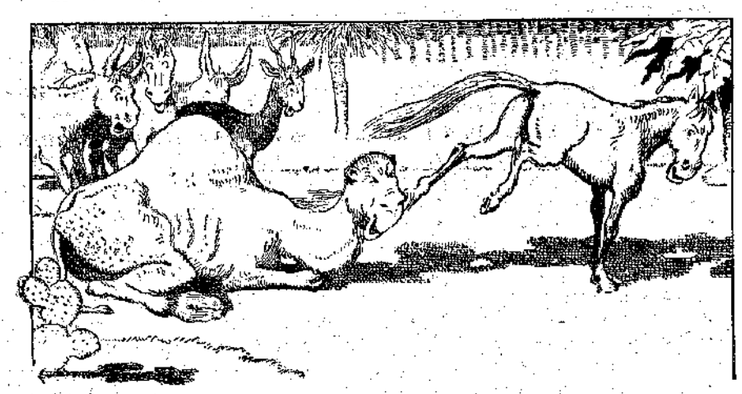

τὴ χαριτωμένη μας μικρὴ κυρία στὴν καμπούρα σου καὶ νὰ τὴν πᾷς ὡς τὸ Σιφάη;

— Σπουδαῖο ὄχι, ἀποκρίθηκε ἡ καμήλα, δὲν εἶπα ἐγὼ πῶς εἶναι σπουδαῖο. Μεγάλο κόπο δὲν θὰ μοῦ ἔδινε βέβαια. Μὰ εἶναι ταπεινωτικό! ἐξευτελιστικό!

Ὁ Γιουσούφ, ἕν' ἄλλο ἄλογο κοκκινέλι, ποὺ εἶχε κάνει σὲ ἱπποδρόμιο κι' ἦταν πάντα εὐδιάθετος κι' ἤξερε νὰ τὰ λέῃ νόστιμα, φώναξε:

— Τί ἔκαμε, λέει; ἐξευτελιστικό; Μὰ τί θέλει λοιπὸν ἡ κυρία Γκιμέλα; Ἂς τὸ πῇ νὰ τῆς τὸ φέρουμε ἀμέσως. Καμμιὰ ἐξέδρα, νὰ τὴ βάλουμε πάνω, ὅπως ἔβαζαν μιὰ φορὰ τὸ Χρυσὸ Μόσχο ποὺ προσκυνοῦσαν; ἢ κανέν' ἀνθοστόλιστο ἅρμα σὰν αὐτὰ ποὺ γυρίζουν τὶς Ἀποκριές;

— Τί, τὸ γελᾷς; ἔκαμε ἡ καμήλα. Ἐμένα ὅλα θὰ μοῦ ἄξιζαν. Δὲν εἶμαι κανένα πρόστυχο ζῶο σὰν τὸ βώδι, ποὺ μπορεῖ νὰ λὲς πῶς τὸ προ-

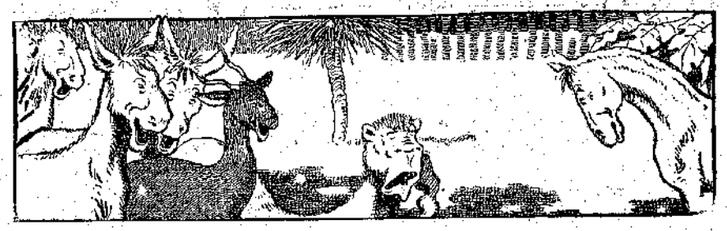

σκυνοῦν, μὰ ἐγὼ ξέρω πῶς τὸ σφάζουν ἢ τὸ ἀναγκάζουν νὰ ὀργώνῃ τὴ γῆ. Ἐγὼ εἶμαι εὐγενής, εἶμαι καθαυτὸ μ ε χ α ρ ί, κι' ἂν δὲν ξέρῃς τί θὰ πῇ, ἄμε ρώτα. Μ ε χ α ρ ὶ εἶναι ἡ εὐγενικώτερη ράτσα σ' ἐμᾶς τὶς δρομάδες. Δηλαδὴ δὲν εἶμαι κοινὴ δρομάδα, εἶμαι μ ε χ α ρ ί. Τὸ καταλάβατε;

Ὁ Γιουσοὺφ ἔκαμε μιὰ ὑπόκλιση βαθειά.

— Μάλιστα, εἶπε, τὸ καταλάβαμε. Ταπεινότατοι δοῦλοι σας, ἐξοχώτατη κυρία Γκιμέλα. Μεχαρὶ ποῦχεις τὴ χάρη!

Ὁ Ντζὶν τότε, ἕνα πουλάρι τριῶν χρονῶν, ποὺ δὲν εἶχε καθόλου ὑπομονή, ἔδωσε μιὰ καλὴ κλωτσιὰ τῆς φαντασμένης, λέγοντας:

—"Ασε μας ἥσυχους καὶ σὺ μὲ τὶς γκρίνιες σου! Βαρεθήκαμε!

Ἡ Τσαδή, μιὰ μαύρη μούλα, πῆρε τὸ μέρος τῆς νέας καμήλας.

—"Εχει δίκιο, εἶπε. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑπακούῃ καὶ νὰ ὑποτάσσεται ὁλοένα. Μιὰ φορὰ θὰ ἐπαναστατήσῃ! Δὲ μπορεῖ!

Ἦταν καιρὸς νὰ μπῇ πάλι στὴ μέση ὁ φρόνιμος Κασσέμης.

— Οὔτε οἱ κοροϊδεῖες, εἶπε, οὔτε οἱ κλωτσιὲς εἶναι καλὰ ἐπιχειρήματα. Καὶ σύ, Τσαδή, νὰ φυλάξῃς τὶς συμβουλές σου γιὰ τὸν ἑαυτό σου.

Δυὸ γαϊδουράκια, ποὺ ὥς ἐκείνη τὴ στιγμὴ στεκόνταν παράμερα, πλησίασαν νὰ λάβουν μέρος στὴ συζήτηση.

— Κι' ὅμως, εἶπε τὸ ἕνα, ἐδῶ ζοῦμε εὐτυχισμένοι. Θυμᾶσαι, Κόφ, ὅταν εἴμαστε στ' Ἀλγέρι, στὸ Κασμπά, τί τραβούσαμε μὲ τὶς ἀγγάρειες;

—Ἀλήθεια, εἶπε τὸ ἄλλο γαϊδουράκι· τὰ κοφίνια ποὺ μᾶς φόρτωναν ἦταν τόσο βαριά, κι' οἱ δρόμοι γλυστροῦσαν τόσο πολύ, ποὺ κάθε λίγο καὶ λιγάκι πέφταμε γονατιστοί.

('Ακολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΠΑΤΕΡΑ

ΟΤΑΝ ΜΑΣ ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Πάντοτε κατὰ τὴν ἀφιξη τοῦ φύλλου τῆς Διαπλάσεως καὶ τὴν ἀνάγνωσή του σημειώνονται μερικὲς . . . μικροσυμπλοκὲς μεταξὺ τῶν παιδιῶν μου, ποιὸ ὅηλ. νὰ πρωτοδιαβάσει τὸ δικό του κομμάτι:

"Αλλος ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν ***"Ασπρο Λύκο***, ἄλλος γιὰ τὸν ***Κληρονόμο τοῦ Ροβινσώνα***, ἄλλος γιὰ τὶς ἐπιστολὲς τοῦ Φαίδωνα, καὶ τὰ μικρότερα τρελλαίνονται γιὰ τὸ ***Σκαλιστήρι*** καὶ τὶς περιπέτειες τοῦ Μπέμπη. Καθένας μὲ τὸ γοῦστο του! Κι' ἡ εὐλογημένη ἡ Διάπλασι εἶναι τόσο καλόβολη ποὺ ἱκανοποιεῖ ὅλα τὰ γοῦστα.

Μὰ καὶ ἡ γυναίκα μου δὲν πάει πίσω. Πολλὲς φορὲς τὴν παίρνει κρυφά, τὴν κρύβει κάτω ἀπ' τὴν ποδιά της, γιὰ νὰ παραπλανέψῃ τὰ παιδιά, καὶ ὅταν ξεμοναχιαστῇ κάθεται καὶ τὴ διαβάζει ἀχόρταγα! Κι' ἐγὼ - ὑπερπενηντάρης τώρα — νὰ ποῦμε τὴ μαύρη ἀλήθεια, μόλις πάρω τὸ φύλλο, ἀφίνω ὅλη τὴν ἀλληλογραφία μου καὶ τρέχω νὰ ρίξω μιὰ ματιὰ στὴν Ἐπιστολὴ τοῦ Φαίδωνα καὶ ὕστερα στὸ γρῖφο! "Α! αὐτὸς ὁ γρῖφος μοῦ ἔχει καθίσει μονομανία! Νὰ ἴδω τὸ γρῖφο ποὺ καμμιὰ φορὰ μὲ βασανίζει εὐχάριστα γιὰ κάμποση ὥρα!

Μὰ προχτὲς τὰ πράμματα ἄλλαξαν, πῆραν ὄψη ἐπικίνδυνη γιὰ τὴν. . . οἰκογενειακή μου εἰρήνη!

Τὴν ἄφιξη τοῦ φύλλου ἐπακολούθησε . . . Πανοικογενειακὸ Πανδαιμόνιο, ἀληθινὸς καυγάς. Γιὰ νὰ καταλάβετε τὴν ἔκτασή του, φτάνει νὰ σημειώσω ὅτι ἔλαβαν μέρος σ' αὐτὴν ἕξη ἀπὸ τὰ ἑπτὰ παιδιά μου, ἡ γυναίκα μου ἑπτά, ἡ ὑπηρέτρια ὀκτὼ καὶ ἐγὼ στὸ τέλος. Γενικὸ ἐννέα, καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ πατιρντὶ γιὰ ἕνα φύλλο τῆς Διαπλάσεως.

Μόλις ὁ Γιῶργος ἔφερε τὸ ταχυδρομεῖο, ἐμένα, ποὺ καθόμουν στὸν ἴσκιο στὴν παραλία καὶ ἐργαζόμουν, μοῦ ἔδωσε ὅλη τὴν ἀλληλογραφία τοῦ γραφείου μου. Τὴ Διάπλασι ὅμως τὴν κράτησε καὶ τὴν ἔδωκε τοῦ Μεμᾶ γιὰ νὰ διαβάσει τὸ Σκαλιστήρι. Μόλις ὁ Μεμᾶς εἶδε τὸ Μπέμπη μὲ φτερά, φωνάζει: Χρυσούλα, Χρυσούλα, ἔλα νὰ ἰδῆς! ὁ Μπέμπης μὲ φτεροῦγες!! ἔλαααα!

Μόλις ἄκουσαν αὐτὰ οἱ μεγαλύτερες κόρες μου, ποὺ συγύριζαν τὸ σπίτι, παρατᾶν ἡ μιὰ σεντόνια καὶ κουβέρτες στὸ παραθύρι, ἡ ἄλλη τὰ στρώματα στὸ μπαλκόνι, τρέχουν στὸ Μεμᾶ καὶ τοῦ ἁρπάζουν τὴ Διάπλασι.

Ὁ Μεμᾶς φωνὴ στὴ γῆ, φωνὴ στὸν οὐρανό γιατὶ τὸν ἔκοψαν στὴ μέση, καὶ τὰ βάνει μὲ τὶς ἀδερφάδες του. Τότε παρεμβαίνουν τὰ μεγάλα ἀγόρια μὲ τὸ μέρος τοῦ Μεμᾶ καὶ ἡ συμπλοκὴ γενικεύεται! Φτάνει καὶ ἡ Χρυσούλα καὶ ρίχνεται στὴν Ἀσημίνα, ὀπὲρ τοῦ Μεμᾶ καὶ αὐτή. Κι' ἔτσι ὅλα γενῆκαν ἕνα κουβάρι κι' ὁ καθένας προσπαθοῦσε νὰ πάρῃ τὴ Διάπλασι. Τὸ μπὲξ ἀρχίζει!. . Φωνές, ἀντάρες, τὸ σπίτι ἀναστατωμένο!

Πετάγεται ἡ γυναίκα μου μὲ τὴν ποδιά της ἀπὸ τὴν κουζίνα νὰ τοὺς ξεχωρίσει καὶ ἀρχίζει κι' αὐτή . . . τὸν ἐξάψκλμο: Μπρέ, Γιῶργο! μπρέ, Νίκο! δὲν ντρέπεστε; τί κακὸ εἶναι αὐτὸ σήμερα; τί πάθατε; Καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, προσκολλήθηκε κι' αὐτὴ στὸ κουβάρι!

Ἡ ὑπηρέτρια ἡ Χαρίκλεια τρέχει κι' αὐτὴ κοντὰ στὴν κυρία της γιὰ νὰ ὑπερασπιστῇ τὸ Μεμά, γιατὶ τῆς λέει τὴ συνέχεια τοῦ ***"Ασπρου Λύκου***. Ἀφίνουν τὴν κουζίνα ἔρμη, μπῆκαν οἱ γάτες καὶ μοιράστηκαν τὰ ψάρια κατὰ τὴν ἡλικία τους: ἡ μεγάλη πῆρε τὸ μεγάλο κι' ἡ μικρότερη τὸ μικρότερο, κι' ἄρχισαν τὴ δουλειά τους . . .

Στὸ μεταξὺ ὁ καυγάς, μὲ τὴν ἐπέμβαση τῆς μητέρας, ἀντὶ νὰ σβυστῇ, φούντωνε περισσότερο γιατὶ κανένας δὲν ὑποχωροῦσε. "Αρχισε λοιπὸν νὰ φωνάζῃ δυνατώτερα, ζητώντας γιὰ βοήθεια κι' ἐμένα.

"Ἔτρεξα βιαστικά, καὶ μόλις πάτησα στὴ σκάλα, ξεχωρίστηκαν ὅλοι, καὶ τότε εἶδα κακομουτριασμένους καὶ ξεμαλλιασμένους, κι' ὁ καθένας τους νὰ κρατῇ γιὰ σύμβολο νίκης καί . . . ἕνα κομματάκι ἀπὸ τὴ Διάπλασι!

Τοὺς μάλωσα ὅπως ἔπρεπε καὶ πῆρα ὅλων τὰ κομμάτια, πῆγα στὴ θέση μου, τὰ ξεδίπλωσα, τὰ ξεζάρωσα, τὰ ἰσιαξασα καὶ μὲ κόπο τὰ κόλλησα, ὥσπου . . . ξανάφτιαξα τὴ Διάπλασι καί . . . διάβασα τὶ γρῖφο!

Τὸ κακὸ ὅμως δὲν ἔφτανε ἔως ἐδῶ. "Ως που νὰ γυρίσουν στὴν κουζίνα ἡ γυναίκα μου μὲ τὴν ὑπηρέτρια, τὰ ψάρια τὰ εἶχαν . . . συγυρισμένα οἱ γάτες!

Κι' ἔτσι ἀντὶ ψάρια πλακί, ἔφαγα ἐκείνη τὴν ἡμέρα ντοματοσαλάτα μὲ ρέγκα.

Τότε δὲ βάσταξα, ἀγανάχτησα καὶ εἶπα: «Νὰ ὄψεσαι Διάπλασι, μὲ τὸ κακὸ ποὺ μοῦκαμες!»

Δὲν εἶχα δίκιο;

Καὶ τώρα σκέπτομαι μήπως μποροῦμε νὰ πετύχουμε μὲ καμμιὰ τροποποίηση τοῦ Νόμου περὶ Προστασίας Πολυτέκνων, κανένα προνόμιο, δηλαδὴ νὰ ὑποχρεώνεται ἡ Διάπλασις νὰ στέλνῃ στοὺς πολυτέκνους συνδρομητὲς ἀπὸ δυὸ καὶ τρία φύλλα!

Καὶ γιατί ὄχι, παρακαλῶ;

ΒΑΣ. Γ. ΠΑΠ.

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΜΟΧΑΜΕΤ ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΤΑ ΖΩΑ

Ὁ προφήτης Μοχάμετ εἶτανε φίλος τῶν ζώων.

Διηγοῦνται πῶς ἕνα ἀπόγεμα καθότανε πάνω στὸ μιντέρι καὶ συλλογιότανε βαθιά. "Ετσι συλλογισμένος, ἄφισε τὴν ποδιὰ τοῦ τσουμπέ του ν' ἀπλωθῇ πάνω στὸ μιντέρι.

Ἡ γάτα τοῦ σπιτιοῦ στὸ μεταξὺ εἶχε καθίσει στὴν ποδιά του καὶ κοιμότανε ἀμέριμνα. Κοιμότανε ἔτσι μὲ τὶς ὧρες κι' ὁ προφήτης δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ κεῖ γιὰ νὰ μὴ τὴ ξυπνήσει.

Ἡ ὥρα εἶχε περάσει· ὁ μουεζίνης προσκαλοῦσε τώρα τοὺς πιστοὺς στὸ ναμάζι τοῦ δειλινοῦ. Ὁ προφήτης τότε, γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσῃ τὴ γάτα, ποὺ ἐξακολουθοῦσε τὸ μακάριο ὕπνο της, ἔβγαλε ἕνα φαλίδι, περιέκοψε τὴν ποδιὰ τοῦ τσουμπέ του καὶ ἔτσι τράβηξε στὸ τζαμὶ γιὰ νὰ κάνῃ τὸ ναμάζι του.

† Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Ο ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΒΙΝΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ LAURIE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἡ γλῶσσα τοῦ ἐγγράφου ἦταν ἀγγλική. Κι' οἱ πρῶτες γραμμὲς ἔλεγαν τ' ἀκόλουθα:

«This is my will. On the eighth day of March A. B 1717, I Robinson Crusoe. of York in Yorkshire, in the Kingdom of England being 84 years old, sound in body and mind, although much weakened by age . . .»

Δηλαδή:

«Αὐτὴ εἶναι ἡ διαθήκη μου. Τὴν » ὀγδόην ἡμέραν τοῦ Μαρτίου, ἔτους » σωτηρίου 1717, ὁ ὑποφαινόμενος » Ροβινσὼν Κροῦσος ἀπὸ τὴν Ὑόρ- » κην τῆς Ὑορκσχαΐρ τοῦ βασιλείου » τῆς Ἀγγλίας, ἄγων τὸ ὀγδοηκο- » στὸν τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας » μου, ὑγιὴς τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦ- » μα, ἂν καὶ πολὺ καταβεβλημένος » ἀπὸ τὸ γῆρας . . .»

Διάβαζε ἀκόμα ὁ κ. Κλοακέν, ὅταν ἕνας ὑπόκωφος κρότος, ποὺ τὸν δυνάμωσε ὁ ἀντίλαλος τῆς σπηλιᾶς, ἀκούσθηκε ἄξαφνα ἐκεῖ-μέσα. Τρόμαξαν κι' οἱ τρεῖς. Τί ἦταν πάλι αὐτὸς ὁ κρότος; Ὁ Χάνδος, μὲ τὸ κερὶ στὰ χέρια, ἔτρεξε πρὸς τὸ διάδρομο.

Σὲ λίγο φώναξε:

— Εἴμαστε κλεισμένοι! Μιὰ πόρτα κλείνει τὸ διάδρομο καὶ μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀνοίξω!

Ὁ κ. Κλοακὲν κι' ἡ Ἀνθὴ ὁρμήσαν στὸ Χάνδο καὶ βεβαιώθηκαν πῶς ἡ πληροφορία του ἦταν ἀληθινή. "Ενα δρύϊνο θυρόφυλλο, βαρὺ καὶ μεγάλο, ποὺ δὲν τὸ εἶχαν παρατήρει ὅταν μπῆκαν, τοὺς ἔφραττε τώρα τὴν ἔξοδο. Ἂν καὶ τὸ πόμμολο, ὁ σύρτης κι' ἡ κλειδαριὰ ἦταν ἀπὸ μέσα, τοῦ κάκου πολέμησαν κι' οἱ τρεῖς μαζὶ νὰνοίξουν τὴν ἀπροσδόκητη αὐτὴ πόρτα. Φαίνεται πῶς κάποιος τὴν εἶχε κλειδώσει ἢ στερεώσει μὲ ἄλλον τρόπο ἀπέξω.

Ἀλλὰ ποιός; Τὸ πρᾶγμα ἦταν τυχαῖο, ἢ εἶχαν πέσει σὲ παγίδα, σ' ἐνέδρα;

Δὲν πρόφτασαν νὰ τὸ ποῦν μεταξύ τους, οὔτε καλὰ-καλὰ νὰ τὸ συλλογισθοῦν, ὅταν, στὴ μέση αὐτοῦ τοῦ θυρόφυλλου ἄνοιξε μιὰ θυρίδα, ποὺ πλαισίωσε — τί φοβερή, τί ἀποτρόπαιη εἰκόνα! — τὸ διαβολικὸ πρόσωπο τοῦ Ρανᾶ!

Ναὶ τοῦ Ρανᾶ τοῦ ἴδιου, τοῦ Δουλίπ Ρανᾶ, τοῦ Τὸ-Χό, τοῦ Κρᾶ-"Ογκ -Δίγκ, τοῦ κακούργου τελοσπάντων, τοῦ δολοφόνου, ποὺ τὸν εἶχαν ἰδεῖ ὅλοι νὰ τὸν πετοῦν οἱ ναῦτες στὴ θάλασσα καὶ νὰ τὸν παίρνουν τ' ἄγρια κύματα τοῦ ὠκεανοῦ. Δὲν εἶχε πνιγεῖ λοιπόν; εἶχε γλυτώσει ἀπὸ τὴ φριχτὴ ἐκείνη τιμωρία, γιὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ συμπληρώσῃ τὴ σειρὰ τῶν ἐγκλημάτων του; Ἡ μήν εἶχε βρυκολακιάσει κι' ἐκεῖνο ποὺ ἔβλεπαν τώρα μὲ τόσο τρόμο ὁ κ. Κλοακὲν καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Ροβινσών, δὲν ἦταν παρὰ ἕνα φάντασμα;

"Οχι, δυστυχῶς! Ἦταν ἄνθρωπος ζωντανός, ἁλοζώντανος, κι' ἦταν ὁ ἄσπονδος ἐχθρός τους. Τὸ ἴδιο ἄγριο καὶ παράφορο βλέμμα, ἡ ἴδια γυριστὴ μύτη σὰν τοῦ ἁρπαχτικοῦ πουλιοῦ, τὸ ἴδιο χλωμοκίτρινο πρόσωπο, τὰ ἴδια μυτερὰ δόντια σὰν τῆς τίγρης, ἀνάμεσα σὲ δυὸ χείλη λεπτά. Ὁ Ρανᾶ! Καὶ κοίταζε τὰ θύματά του μὲ μισόκλειστα μάτια χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξη.

Πρῶτος τοῦ μίλησε ὁ κ. Κλοακέν.

— Δουλίπ Ρανᾶ, τοῦ εἶπε μὲ τόνο. Εἶσαι πρίγκιπας καί, καθὼς μᾶς εἶπες, ὀνομάζεσαι ὁ Δίκαιος. Στ' ὄνομα λοιπὸν τῆς Δικαιοσύνης, ἄνοιξε αὐτὴν τὴν πόρτα σὲ μᾶς, ποὺ δὲν σοῦ κάναμε τίποτα!

"Εν' ἄγριο, σαρκαστικό, ἀπαίσιο χαμόγελο φάνηκε στὴ μορφὴ τοῦ Ρανᾶ. Ἀλλὰ σβύσθηκε ἀμέσως. Κι' ὁ κακοῦργος ἐξακολούθησε νὰ τοὺς κοιτάζῃ μ' ἕνα σαρκαστικὸ βλέμμα σὰ νὰ λέγε: Ἦταν λοιπὸν τρελλοὶ αὐτοὶ οἱ ξένοι ποὺ ἐνόμιζαν πῶς θὰ μαλάξουν τὴν καρδιὰ ἑνὸς Ἀφγανοῦ μὲ λόγια; . . Οἱ Εὐρωπαῖοι φλυαροῦν πάντα ἀνώφελα, δὲν ὑποτάσσονται ποτὲ στὸ πεπρωμένο . . . Ἄγγλοι, Γάλλοι, ἀδιάφορο, ὅλοι σκυλιά!

Αὐτὰ ἔλεγε τὸ βλέμμα τοῦ Ρανᾶ — ἂν πραγματικῶς ἔλεγε τίποτα.

Ὁ κ. Κλοακὲν σώπασε, ὁ Χάνδος κι' ἡ Ἀνθή, χλωμοί, κατάπληκτοι, καταφοβισμένοι, ἔπαιζαν κι' αὐτοὶ βωβὰ πρόσωπα στὴ δραματικὴ αὐτὴ σκηνή. Γιατί λοιπὸν τοὺς μισοῦσε τόσο ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος, ποὺ τὸν συναντοῦσαν ἀκόμα μιὰ φορὰ στὸ δρόμο τους; Γιατί τοὺς καταδίωκε ἔτσι; Δὲν ἤξεραν τίποτα. Ἀλλά, κλεισμένοι ζωντανοὶ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸν τάφο, ἀνάμεσα στὸ λείψανο τοῦ προπάππου τους καὶ στὸ δρύϊνο θυρόφυλλο ὅπου ἐμόρφαζε τὸ ἀπαίσιο μοῦτρο τοῦ δολοφόνου τοῦ πατέρα τους, ἔχαναν πιὰ κάθε ἐλπίδα κάτω ἀπ' τὸ βάρος ἑνὸς ἀκαμπτου, σκληροῦ πεπρωμένου.

Σὲ λίγο ὁ κ. Κλοακὲν ξαναμίλησε.

— Οἱ σύντροφοί μας, εἶπε, θὰ παρατηρήσουν τὴν ἀπουσία μας, θὰ σὲ ἀνακαλύψουν καὶ θὰ σὲ τιμωρήσουν!

— Δὲν μὰνακάλυψαν ἕξη μῆνες ποὺ εἶμ' ἐδῶ, καὶ θὰ μὰνακαλύψουν τώρα; καταδέχθηκε ἐπιτέλους νὰ-παντήσῃ ὁ Ρανᾶ. "Εχω πάρει τὰ μέτρα μου. Ἡ εἴσοδος τῆς σπηλιᾶς σκεπάστηκε σὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὴ βρῇ κανένας. "Εχω τρόφιμα Σεῖς δὲν ἔχετε. Θὰ πεθάνετε κεῖ μέσα τῆς πείνας!

Τί νὰπαντήσῃ σ' αὐτὰ ὁ κ. Κλοακέν; Νὰ τάμφισβητήσῃ; Καταλάβαινε πῶς ὁ Ρανᾶ ἔλεγε ἀλήθεια. Νὰ τὸν παρακαλέσῃ, νὰ τὸν φοβερίσῃ; "Ολα περιττά. Κι' ἑτοιμαζόταν νὰποσυρθῇ μὲ τὰ παιδιὰ στὸ βάθος τῆς σπηλιᾶς, ὅταν ὁ Ρανᾶ τὸν κράτησε μ' ἕνα λόγο.

—"Εχεις μαζί σου τὸ Ζραΐμφ; τὸν ρώτησε μὲ μιὰν ἀστραπὴ στὰ μάτια.

Ὁ κ. Κλοακὲν κατάλαβε πῶς τὸν ρωτοῦσε γιὰ τὴν πλάκα τοῦ Κανδαχὰρ καὶ μιὰ ἀχτίνα ἐλπίδας ἔλαμψε στὸ σκοτάδι τοῦ νοῦ του. Γιὰ μιὰ στιγμὴ πίστεψε πῶς εἶχε στὴν τσέπη του τὰ λύτρα γιὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴ ζωὴ τῶν δυὸ παιδιῶν καὶ τὴ δική του.

— Ναί, ἔχω μαζί μου τὸ Ζραΐμφ! φώναξε βγάζοντας τὴ χρυσὴ πλάκα καὶ δείχνοντάς την, μὲ τὸ φῶς τοῦ κεριοῦ, στὸν Ἀφγανό. Τὸ θέλεις, Ρανᾶ; Δός μας τὴν ἐλευθερία καὶ σοῦ τὸ δίνω.

Ἡ θυσία δὲν ἦταν μικρὴ γιὰ τὸν ἀρχαιολόγο. Ἀλλὰ γιὰ νὰ σώσῃ τὴ ζωὴ τῆς Ἀνθῆς καὶ τοῦ Χάνδου θἄδινε καὶ τὴ δική του.

Φλόγα πάθου φάνηκε στὰ μάτια τοῦ Ρανᾶ. Ἀλλὰ μὲ τὸ ἀπαίσιό του χαμόγελο ἀποκρίθηκε:

— Αὔριο θὰ μοῦ δώσῃς τὸ Ζραΐμφ γιὰ ἕνα πορτοκάλι· μεθαύριο γιὰ μιὰ ρόγα σταφύλι. Τὰ παιδιὰ μόνο εἶναι ἀνυπόμονα· οἱ ἄντρες ξέρουν νὰ περιμένουν. Ὁ Ρανᾶ θὰ πάρῃ τὸ Ζαΐμφρ γιὰ τίποτα, χάρισμα, καὶ σεῖς θὰ πεθάνετε.

— Μὰ ἐπιτέλους! γιατὶ θέλεις τὸ θάνατό μας; τί σοῦ κάναμε; φώναξε παράφορα ὁ κ. Κλοακέν.

— Τί μοῦ κάνατε; φώναξε κι' ὁ Ρανᾶ, σὰ νὰ τὸν σάστισε καὶ νὰ τὸν θύμωσε ἡ τόση αὐθάδεια. Ρωτᾷ τί μοῦ ἔκαναν!. . Μὰ τὰ παιδιὰ αὐτὰ δὲν εἶναι ὁ γιὸς κι' ἡ κόρη ἐκείνου ποὺ πρῶτος ἄπλωσε βέβηλο χέρι στὸ Ζραΐμφ; Κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος ποὺ μὲ ρωτᾷ, δὲν τὸ κρατεῖ ἀπάνω του, σὰ νάταν ἁπλὸ χρυσάφι;

('Ακολουθεῖ) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΑΣΠΡΟΣ ΛΥΚΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὁ Μὸ ἦταν ἀπελπισμένος. Ἡ ζωή του ἦταν κόλαση σωστή. Ὅποτε ἡ συμμορία ἔκανε πουθενὰ σταθμό, ὁ Μὸ μαγείρευε καὶ μόλις ἡ συμμορία ξανάρχιζε τὴν πορεία της, φορτωνόταν πάλι τὸ φορεῖο. Ἔπρεπε στ' ἀλήθεια νὰ εἶναι ἐφτάψυχος γιὰ ν' ἀντέχῃ σὲ τόση ταλαιπωρία. Βρισκόταν σὲ τελεία ἠθικὴ καὶ σωματικὴ κατάπτωση καὶ εἶχε ὁλότελα ἀπελπισθεῖ πὼς θὰ ξανάβλεπε ποτὲ τὴν πατρίδα του καὶ τὴν κυρία Λούου.

Ἀπεναντίας ἡ Σιμόνη, ἀφοῦ πέρασε ἡ πρώτη ἀπόγνωση κι' ὁ τρόμος, ἄρχισε πάλι νὰ παίρνῃ κουράγιο καὶ ν' ἀποκτᾶ μερικὲς ἐλπίδες. Δὲν τὴν ἐχώριζαν ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη της Τὶ-Σάϋ ποὺ τῆς ἔκανε τοῦ κόσμου τὶς περιποιήσεις, τὴ χάϊδευε σὰν μωρὸ καὶ τὴν παρηγοροῦσε ὅποτε ἔκλαιγε. Ἀλλὰ κι' οἱ πειρατὲς τῆς φέρονταν μ' ἕνα σεβασμὸ ποὺ δὲν θὰ τὸν περίμενε ποτὲ ἀπὸ μέρους τους ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄγρια ἐπίθεση στὸ διοικητήριο καὶ ἰδίως ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπόδραση τοῦ Ντενῆ. Κι' ὁ ἴδιος ὁ Νγκουγιὲν καμμιὰ φορὰ τῆς μιλοῦσε, δείχνοντάς της μεγάλη συγκατάβαση καὶ συμπάθεια καὶ τῆς τόνιζε διαρκῶς πὼς γιὰ τὴν ὥρα δὲν εἶχε νὰ φοβᾶται τίποτε.

Ὡστόσο αὐτὸ τὸ «γιὰ τὴν ὥρα» ἦταν πολὺ διφορούμενο. Καὶ ἡ μικρούλα εὕρισκε πολὺ ὕποπτους κι' ἀνεξήγητους αὐτοὺς τοὺς εὐγενικοὺς τρόπους τοῦ ἀρχιληστῆ. Ὡστόσο μ' ὅλη τὴν φρίκη καὶ τὸν φόβο ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ τῆς προκαλῇ, μπροστά του συγκρατοῦσε τὸν τρόμο της κι' ἔδειχνε ψυχραιμία καὶ ἀξιοπρέπεια.

Τὴν πέμπτη ἡμέρα οἱ ἄποικοι ἀπελευθερώθηκαν. Οἱ ἀπεσταλμένοι εἶχαν γυρίσει πίσω μαζὶ μὲ τὰ λύτρα κι' ἔτσι οἱ δύο αἰχμάλωτοι μπόρεσαν νὰ φύγουν, ἀφοῦ ἔδωσαν πρῶτα τὸν λόγο τους ὅτι δὲν θὰ ἔκαναν καμμιὰ ἐχθρικὴ ἐνέργεια ἐναντίον τῆς συμμορίας.

Τὴν ἑπομένη, ὁ Νγκουγιὲν ἄφηνε δεξιὰ τοῦ τὸν Σὸγκ-Κοΐ καὶ τράβηξε πρὸς τὸν βοριᾶ, κατὰ τὴν ὀρεινὴ περιοχὴ τοῦ Τογκίνου. Ὁ τόπος γινόταν τώρα ὅλο καὶ πιὸ ἄγριος καὶ ἔρημος. Δὲν περνοῦσαν πιὰ παρὰ βουνὰ καὶ δάση. Καὶ κάθε τόσο, τὸ ταπεῖο ἀγρίευε ἀκόμη περισσότερο μὲ βαθειὲς καὶ ἀπότομες χαράδρες.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

«— Ποιὸς θέλει νὰ τρέξουμε μὲ τὸ στεφάνι;»

Ἀνοιγμένες ἀπὸ τοὺς χειμάρρους στὰ σπλάχνα τῶν βουνῶν, μὲ γκρεμοὺς ὅπου ζαλιζόταν κανεὶς κοιτάζοντας τὸ βάθος τους, μὲ πλαγιὲς ἀπότομες ὅπου δὲν φύτρωνε σχεδὸν καμμιὰ βλάστηση.

Ἀνέβαιναν σὲ ἀνήφορους, κατέβαιναν σὲ κατηφοριές, περπατοῦσαν σὲ στενὰ μονοπάτια σκαμένα στὰ πλευρὰ τῶν γκρεμῶν, διάβαιναν βαθύτατες χαράδρες περνώντας ἀπὸ στενὰ ξύλινα γεφυράκια μετέωρα πάνω ἀπὸ τὴν ἄβυσσο, ἀνοιγαν πέρασμα στὰ ἀπάτητα δάση ὅπου οἱ κάκτοι καὶ οἱ ἀγκαθιὲς σχημάτιζαν ἀδιαπέραστους φράκτες.

Μέρη ἄγρια, μέρη πλασμένα, λές, ἀπὸ τὴ φύση γιὰ καταφύγια τῶν ληστῶν ὅπου μιὰ χούφτα ἀπὸ καλοὺς σκοπευτὲς, μποροῦσε νὰ ξεπαστρέψῃ ὁλόκληρο στρατό.

Ὡστόσο ὁ Νγκουγιὲν δὲν σταματοῦσε κι' ὅταν ὁ Μό, ἀπαυδισμένος καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα μήπως βάλουν ἄλλον στὴ θέση του, ἔκανε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ σύρῃ τὰ πόδια του, ὁ Τσοῦ, ὁ Τριὲν Κόατ καὶ ὁ Μπᾶ ἔβρισκαν ἀφορμὴ νὰ ξεθυμάνουν ἐπάνω του.

— Βά! Βέ!.. Βά! Βέ!

Αὐτὴ ἡ φωνὴ ποὺ ἀντηχοῦσε κάθε τόσο μέσ' στὴν ἐρημιά, ζωήρευε τὸ βῆμα τῶν τζιὰκς καὶ τρομοκρατοῦσε τὸ δύστυχο Μὸ ποὺ γύριζε κι' ἔλεγε τραυλίζοντας στὴ σύντροφό του:

— Γρήγορα, Τὶ-Σάϋ. Περπάτα! Κοιμήθηκες;

Ἐπιτέλους ἔφθασαν σὲ μιὰ ἀπότομη πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ ὅπου ξεπρόβαινε σὰν μιὰ τεράστια ἀνάμεσα ἀπὸ ἀδιαπέραστα δάση. Τὸ μέρος αὐτὸ φαινόταν ἐντελῶς ἀπρόσιτο καὶ μόνο ἀπὸ ἕνα μονοπάτι γνωστὸ στους ληστὲς μποροῦσε νὰ φθάσῃ κανεὶς ὡς ἐκεῖ ἐπάνω

Ἦταν τὸ λημέρι τῶν κακούργων, ἕνα ἀπὸ τὰ πέντε-ἕξη καταφύγια ποὺ εἶχε ὁ Νγκουγιὲν στὴν ὀρεινὴ ἐκείνη περιοχή, κι' ὅπου συνήθιζε ν' ἀποσύρεται ὕστερα ἀπὸ κάθε ληστρικὴ του ἐπιχείρηση

Ἡ θέση αὐτὴ ἦταν ἐξασφαλισμένη ἀπὸ κάθε ἐπίθεση.

Ὁλόκληρο φρουριακὸ σύστημα, τάφροι, τεῖχη, φυλάκια προφύλατταν τὰ πιὸ προσιτὰ μέρη κι' οἱ φρουροὶ

ἐναλλάσσονταν ἀδιάκοπα σ' ὅλα τὰ κρίσιμα σημεῖα, ἕτοιμοι νὰ εἰδοποιήσουν τὸν Νγκουγιὲν γιὰ κάθε ὕποπτη κίνηση.

Γιὰ νὰ χτυπηθοῦν οἱ ληστὲς στὸ καταφύγιό τους αὐτὸ ἔπρεπε νὰ παρατεχθῇ μιὰ ὁλόκληρη πυροβολαρχία στὴν ἀντικρινὴ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ νὰ τοὺς θερίσῃ μὲ τὰ κανόνια της. Ἀλλὰ πῶς ν' ἀνεβοῦν κανόνια στὰ ἄγρια αὐτὰ βουνά, ποὺ δὲν ὑπῆρχαν οὔτε μονοπάτια γιὰ ἀνθρώπους κι' ὅπου πίσω ἀπὸ κάθε βράχο, πίσω ἀπὸ κάθε δέντρο μποροῦσαν νὰ ἐνεδρεύουν οἱ συμμορίτες τοῦ Νγκουγιέν;

Τὸ ἄλογο τοῦ Νγκουγιὲν δὲ μπόρεσε νὰ μεταφερθῇ ὡς τὸ λημέρι. Τὸ ἄφησαν ἐλεύθερο, σὲ μιὰ μικρὴ κοιλάδα, ὅπου ἔβοσκαν καὶ πολλὰ ἄλλα βώδια, ἄλογα καὶ πρόβατα τῆς συμμορίας, ἔχοντας γιὰ βοσκοὺς δυὸ τρεῖς ἀνθρώπους τοῦ Νγκουγιέν.

Ὁ Νγκουγιὲν κι' ἡ συμμορία του μποροῦσαν νὰ μείνουν ἀνενόχλητοι ὅσον καιρὸ ἤθελαν σ' αὐτὰ τὰ λημέρια, ποὺ ἦταν γι' αὐτοὺς τόσο φιλόξενα, ὅσο ἀφιλόξενα ἦταν γιὰ τοὺς ἄλλους.

Τίποτε δὲν ἔλειπε ἀπ' αὐτὸ τὸ φρούριο: Καὶ ὅπλα καὶ πολεμοφόδια καὶ τρόφιμα, μ' ὅλο ποὺ αὐτὰ προτιμοῦσαν νὰ τ' ἁρπάξουν ἀνέξοδα ἀπὸ τὰ μικροκτήματα καὶ ἀπὸ τὶς καλύβες τῆς περιοχῆς.

Τὸ στρατηγεῖο τοῦ Νγκουγιέν, κι' ὅταν ἀκόμη ὁ ἀρχηγὸς ἔβγαινε σ' ἐκστρατεία, δὲν ἔμενε ὁλότελα ἔρημο. Τὸ φύλαγε ἕνα μικρὸ ἀπόσπασμα, ποὺ τὸ διοικοῦσε τὸ τρίτο πρωτοπαλλήκαρο τοῦ Νγκουγιέν.

Ἡ συμμορία ἀνέβηκε τὴν πλαγιὰ τέλος ἔφθασε σ' ἕνα μικρὸ πλάτωμα ποὺ ἦταν σκαμμένο στὸ φρύδι τοῦ βουνοῦ καὶ ποὺ σχημάτιζε τὴν αὐλὴ τοῦ φρουρίου. Γύρω-γύρω μέσα στὸν βράχο ἦταν ἀνοιγμένα κελιὰ ποὺ κατέβαιναν βαθειὰ κάτω στὴ γῆ. Σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ κελλιὰ ἐγκαταστάθηκαν ἡ Σιμόνη κι' ἡ Τὶ-Σάϋ.

Ἦταν τόσο σκοτάδι ἐκεῖ μέσα καὶ τόση ὑγρασία, ὥστε τῆς Σιμόνης τῆς φάνηκε σὰν νὰ ξανάμπαινε στὸ ἀμπάρι τοῦ καϊκιοῦ.

Τώρα ὅμως δὲν ἦταν μοναχή της, εἶχε μαζί της καὶ τὴν ἀγαπημένη της Τὶ Σάϋ κι' αὐτὸ τὴν παρηγοροῦσε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Τὰ βάσανα τοῦ Μὸ

Ὁ Μὸ συλλογισμένος τριγυρνοῦσε στὴν αὐλή. Ἡ ζωή του εἶχε καταντήσει σωστὸ μαρτύριο. Ὁ Μπᾶ τὸν ἔβριζε καὶ τὸν εἰρωνευόταν, ὁ Τριὲν-Κόατ τοῦ ἔβγαζε αἷμα τραβώντας του τὰ αὐτί μὲ τὶς τσιμπίδες, ὁ Τσοῦ τὸν ἔκανε νὰ τρέμῃ ἀπειλώντας τον κάθε στιγμὴ ὅτι θὰ τὸν σπάσῃ στὸ ξύλο. Τέλος ὁλόκληρη ἡ συμμορία τὸν εἶχε πάρει στὸ κορόϊδο καὶ σοφιζόταν μύριες πονηριὲς γιὰ νὰ τὸν βασανίζῃ.

Πότε τὸν ἔβαζαν σὲ μιὰ κουβέρτα καὶ τὸν πετοῦσαν ψηλὰ στὸν ἀέρα κρατώντας την ἀπὸ τὶς τέσσερις ἄκρες, πότε τοῦ πασάλειβαν τὴ μύτη μὲ μιὰ σκτανικὴ σκόνη ποὺ τὸν ἔκανε νὰ φτερνίζεται ἐπὶ δέκα ὧρες, πότε τὸν ἔβαζαν νὰ κάνῃ τὶς πιὸ βαρειὲς ἀγγαρεῖες καὶ τὸν φοβέριζαν

Οἱ φρουροὶ ἐναλλάσσονταν ἀδιάκοπα σ' ὅλα τὰ κρίσιμα σημεῖα... (Σελ. 475 στ. α'.)

μὲ τὰ χειρότερα βασανιστήρια ἂν δὲν φαινόταν πρόθυμος.

Ὁ δύστυχος Μὸ ἀδυνάτιζε, εἶχε χάσει τὴν ὄρεξή του καὶ τὸν ὕπνο του καὶ σιγὰ-σιγὰ ἀποκτοῦσε τὴ βεβαιότητα πὼς δὲν θὰ ξανάβλεπε ποτέ του τὴν κυρία Λούου καὶ τὸ σπιτάκι του.

Ὡστόσο δὲν ἐπαναστατοῦσε, δὲν διαμαρτύρονταν καὶ ὑπόμενε στωϊκὰ τὰ μαρτύρια καὶ τὶς φάρσες ποὺ ἔκαναν εἰς βάρος του, δείχνοντας μάλιστα καμμιὰ φορὰ, ὅτι τὶς ἔβρισκε πολὺ διασκεδαστικές.

Μὰ πάντα μέσα του συλλογιζόταν ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ τραβήξῃ πιὰ πολὺ αὐτὴ ἡ ἀφόρητη κατάσταση.

Νύχτα καὶ μέρα βασάνιζε τὸ μυαλό του καταστρώνοντας σχέδια φυγῆς, ποὺ γιὰ μόνο ἐλάττωμα εἶχαν πὼς ἦταν ἀνεφάρμοστα. Μὰ «ὁ ἐπιμένων νικᾶ» καὶ ὁ Μὸ εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς ὡς τὸ τέλος κάτι θᾶβρισκε.

Τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα ἔκανε τὴν ἐπίσκεψή του στὴ Σιμόνη καὶ στὴν Τὶ-Σάϋ γιὰ νὰ τοὺς πάῃ τὸ φαγητό τους. Δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ καθήσῃ οὔτε μιὰ στιγμὴ μαζί τους καὶ νὰ κουβεντιάσῃ, γιατὶ πάντα ἐρχόταν ἀπὸ πίσω του ὁ Τριὲν-Κόατ ποὺ παρακολουθοῦσε καὶ τὰ βλέμματά του ἀκόμα.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ δυστυχισμένες γυναῖκες ἐπειδὴ φοβόνταν μήπως καὶ μιὰ λέξη ἀκόμη ἂν ἔλεγαν στὸν Μό, τὸν ἔβλαπταν ἀντὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, κρατοῦσαν κλειστὸ τὸ στόμα τους καὶ μόλις τοῦ ἔλεγαν μιὰ δειλὴ καλημέρα. Ἀκόμη κι' ὅταν ὁ Μὸ δὲν ἦταν ἐκεῖ, οἱ δυὸ αἰχμάλωτες δὲν τολμοῦσαν νὰ μιλήσουν μεταξύ τους γιατὶ ἡ τὶς παραφύλαγε, ἄγρυπνος φρουρὸς ὁ Τριὲν Κόατ, ἢ ἄφηνε ἕνα ἀπὸ τοὺς πειρατές.

Μόνο τὴ νύχτα ἔβρισκαν ἡσυχία. Καὶ ἐπειδὴ κοιμόντουσαν ἀρκετὰ τὸ μεσημέρι μετὰ τὸ φαγητὸ γιὰ νὰ συντομεύουν κάπως τὶς ἀτέλειωτες ὧρες τῆς ἡμέρας, τὴ νύχτα ξαγρυπνοῦσαν καὶ σιγοκουβέντιαζαν ὧρες ὁλόκληρες μὲς στὰ σκοτάδια.

Ἡ Τὶ-Σάϋ παρηγοροῦσε τὴ Σιμόνη, τῆς μιλοῦσε γιὰ τοὺς γονεῖς της, τὴν βεβαίωνε πὼς δὲν θ' ἀργοῦσε ἡ ἐλευθερία τους μιὰ καὶ κατώρθωσε ὁ Ντενῆ νὰ σωθῇ, τῆς ἔλεγε χίλια καλὰ λόγια.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔδιναν θάρρος στὴ μικρούλα. Ἄλλοτε ὅμως τὴν ἔπιανε ἀπελπισία κ' ἔκλαιγε μόνη της, κουκουλωμένη κάτω ἀπὸ τὰ σκεπάσματά της, ὥσπου τὴν ἄκουγε ἡ Τὶ-Σάϋ καὶ τὴν ἔπαιρνε στὴν ἀγκαλιά της γιὰ νὰ τὴν μαλλώσῃ τρυφερὰ καὶ νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

Τὴν καϊμένη, τὴν καλὴ Τὶ-Σάϋ. Ὅσο περισσότερο τὴ γνώριζε, τόσο περισσότερο τὴν ἐκτιμοῦσε καὶ τὴν ἀγαποῦσε ἡ Σιμόνη. Μπορεῖ νὰ μὴν ἦταν πολὺ ἔξυπνη, μὰ εἶχε κουράγιο, εἶχε ἄπειρη καλοσύνη, καὶ τὸ κυριώτερο ἀπὸ ὅλα, ἦταν ἀφωσιωμένη στὴν μικρή της κυρία ὅπως τὸ σκυλὶ στὸν ἀφέντη του.

Ὡστόσο, ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς καὶ δὲν φαινόταν νἄρχεται καμμιὰ εἴδηση γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή τους, τόσο πιὸ δύσκολο γινόταν γιὰ τὴν Τὶ-Σάϋ νὰ ὑποκρίνεται τὴν αἰσιόδοξη καὶ νὰ παρηγορῇ τὴν Σιμόνη.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ — Γ'

Ἀγαπητοί μου,

ΝΑΙ, καὶ τὴ σημερινή μου Ἐπιστολὴ θὰ τὴν ἀφιερώσω στὴν πανηγυρικὴ λειτουργία τῆς Φανερωμένης τὸ Δεκαπενταύγουστο. ποὺ τόσο ζωηρὰ ἔχει μείνει στὴ μνήμη μου σὰ μιὰ εἰκόνα ἀσύγκριτης ὀμορφιᾶς. σὰ μιὰ αἰσθητικὴ ἀπόλαυση ἀπὸ τὶς πιὸ σπάνιες. Ὡραία ἡ ἐκκλησιά. ὡραῖοι οἱ ἄνθρωποί της, ὡραῖα τἄμφια καὶ τὰ σκεύη, ὡραία ἡ μουσική, κι' ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὣς τὸ τέλος τάξη, ἀκρίβεια, ἁρμονία, μεγαλοπρέπεια. Ἕνα θαυμάσιο ἀποτέλεσμα, ποὺ ἐργάσθηκαν αἰῶνες γιὰ νὰ τὸ προετοιμάσουν καὶ νὰ τὸ φέρουν μπροστά μου ὅταν ἤμουν παιδί. Ἕνα κοῦφωμα πολιτισμοῦ—τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνου ποὺ ἄρχισε στὴν εὐρωπαϊκὴ Ἑπτάνησο ἀπὸ τότε ποὺ πῆγαν οἱ Βενετοί, καὶ τελείωσε σχεδὸν τότε ποὺ ἔφυγαν οἱ Ἄγγλοι. Ἡ λειτουργία τῆς Φανερωμένης, ὅπως τὴν ἀπολαμβάναμε στὴ Ζάκυθο καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἀκόμα χρόνια μετὰ τὴν Ἕνωση καὶ τὴν ἀφομοίωση τῆς Ἑπτανήσου μὲ τὴ λοιπὴ Ἑλλάδα, ἦταν ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἀναλαμπές. Σήμερα ἴχνη μόνο τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνου—λείψκνα νὰ πῶ καλύτερα—βλέπει κανένας στὴ Ζάκυθο. .

Φυσικά, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐξακολουθήσω τὴν περιγραφὴ τῆς λειτουργίας μὲ τόση λεπτομέρεια ὣς τὸ τέλος. Θάθελα πολλὲς ἀκόμα Ἐπιστολές. Καὶ θὰ περιορισθῶ σὲ μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ ὡραῖα της σημεῖα. Τὸ πρῶτο, στὴν ἀρχὴ σχεδόν. ἦταν ἡ Εἴσοδος τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐνῶ ὁ Δεσπότης στεκόταν ἀκόμα στὸ θρόνο του, ὅπως τὸν εἴδαμε τὴν ἄλλη φορὰ – κι' ὣς ἐκείνη τὴ στιγμὴ δὲν εἶχε πεῖ τίποτ' ἀκόμα δυνατά—ἀπὸ τὸ Ἱερὸ ἔβγαινε μιὰ μεγάλη πομπή: μπροστὰ ὁ ἕνας διάκος κρατώντας τὸ τρικέρι καὶ τὸ δικέρι· ἔπειτα ὁ ἄλλος, κρατώντας ψηλὰ τὸ μεγάλο χρυσὸ Εὐαγγέλιο κι' ἀπὸ πίσω ὅλοι οἱ ἱερεῖς μὲ τὰ φελόνια τους ριχμένα καὶ τὰ χέρια σκεπασμένα. Αὐτοὶ στεκόνταν στὴ μέση σχεδὸν τῆς ἐκκλησιᾶς, σχηματίζοντας ἕνα ἡμικύκλιο ἀντικρὺ στὸν Ἐπιτάφιο Ὁ διάκος μὲ τὸ Εὐαγγέλιο πλησίαζε τὸ Δεσπότη, ποὺ τὄπαιρνε, τὸ εὐλογοῦσε, τὸ ἀσπαζόταν καὶ τοῦ τὸ ξανάδινε. Ὁ ἄλλος διάκος ταὔδινε τὸ τρικέρι καὶ τὸ δικέρι. Κ' ἐνῶ ὁ πρῶτος πήγαινε νὰ σταθῇ μπροστὰ ἀπ' τὸ ἡμικύκλιο, στὸ κέντρο του, μὲ τὸ Εὐαγγέλιο ὑψωμένο, ὁ Δεσπότης κατέβαινε ἀπ' τὸ θρόνο του, καὶ μὲ τὰ δικηροτρίκηρα στὰ χέρια, πήγαινε καὶ στεκόταν στὴ μέση ἀκριβῶς τοῦ ἡμικύκλιου, ἀνάμεσα στοὺς ἱερεῖς. Ὁ χορὸς ἀποτελείωνε τὸ τροπάρι τῆς Παναγίας, ποὺ ψαλμωδοῦσε σ' αὐτὸ τὸ διάστημα. Κι' ἀμέσως ὁ διάκος, ὑψώνοντας ἀκόμα πιὸ πολὺ τὸ Εὐαγγέλιο κι' ἔπειτα κατεβάζοντάς το γιὰ νὰ τὸ γείρῃ στὸ στῆθος του, ἐκφωνοῦσε ἀργὰ καὶ μουσικά: «Σοφία ὀρθή, . ». Καὶ τότε ἄρχιζε ὁ Δεσπότης νὰ ψαλμωδῇ, σκύβοντας σιγὰ-σιγὰ ὣς κάτω καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς ποὺ ἔκαναν τὸ ἴδιο: «Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν Θεῷ . .» Ἔπειτα ὀρθωνόταν—τὸ ἴδιο κι' οἱ ἱερεῖς ποὺ σήκωναν κιέλα μὲ τὰ χέρια τὰ φελόνια τους—ἐξακολουθοῦσε νὰ ψάλλῃ «Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ Θεοῦ. . .», πάντα μαζὶ μὲ τοὺς ἱερεῖς, καὶ γυρίζοντας διαμιᾶς πρὸς τὸ λαό, σταύρωνε δυὰ-τρεῖς φορὲς τὰ δικηροτρίκηρα, δίνοντας ἔτσι τὴν εὐλογία του στὸ ἐκκλησίασμα. Καὶ τότε γινόταν κάτι ἔξοχο: Ὅπως σὲ κάθε εὐλογία τοῦ Δεσπότη, ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν ἄρχιζε ἀμέσως νὰ ψάλλῃ «Εἰς πολλὰ ἔτη, ἅγιε Δέσποτα». Γιὰ λίγες στιγμές, οἱ δυὸ χοροί, τῶν ψαλτῶν καὶ τῶν ἱερέων, ἀνακάτευαν τὶς ἁρμονικὲς φωνές τους. Ἦταν δυὸ ψαλμωδίες χωριστές, ποὺ ἔκαναν μιά. Συγχρόνως ἔξω, στὸ πλάτωμα τῆς ἐκκλησιᾶς, ἔριχναν κανονάκια Ἀπὸ τὸ ψηλὸ καμπαναρειὸ χτυποῦσαν γλυκὰ κι' οἱ καμπάνες. Κι' ἄκουγες μαζὶ τὴν κωδωνοκρουσία, τὶς δυὸ ψαλμωδίες καὶ τὰ μπάμ-μπούμ! Σωστὸ παν δαιμόνιο. Ἀλλὰ τί ὡραῖο, τί πανηγυρικό, τί ἀγγελικό! Ἀπὸ μουσικὴ ἄποψη, τίποτα δὲν ξανάκουσα παρόμοιο. Μόνο-στὸ θέατρο, στὸ μελόδραμα «Τόσκα», μοιάζει λίγο ἡ σκηνὴ ἐκείνη τῆς λιτανείας, ὅπου τὸ ψάλσιμο των ἱερέων συνδυάζεται, ἀνακατεύεται μὲ τὸ τραγούδι τῶν ἄλλων ἀοιδῶν καὶ συγχρόνως χτυποῦν καὶ καμπάνες . . . Ἀλλὰ τὰ πολὺ ὡραῖα πράγματα διαρκοῦν λίγο. Τὸ «εἰς πολλὰ ἔτη, ἅγιε Δέσποτα», παύει. Καὶ μόνον ὁ χορὸς τῶν ἱερέων, μὲ τὸ Δεσπότη, ποὺ ξεκινᾷ γιὰ τὸ Ἱερό, ἐξακολουθεῖ καὶ τελειώνει τὸ «Σῶσον ἡμᾶς, υἱὲ Θεοῦ. . .»

Ἄλλο ὡραῖο σημεῖο τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτῆς λειτουργίας ἦταν το «Κύριε. Κύριε». Ὁ χορὸς ψάλλει τὸ «Ἅγιος ὁ Θεός». Ὁ Δεσπότης, μὲ ὅλη του ἀκόμα τὴ στολὴ—τὸ μεγάλο ὠμοφόριο, τὴ μίτρα καὶ τὰ δικηροτρίκηρα στὰ χέρια — βγαίνει στὴ μεσαία θύρα τοῦ Ἱεροῦ. Ὁ χορὸς διακόπτει. Κι' ὁ Δεσπότης ἀρχίζει, ἀπαγγέλλοντας στὴν ἀρχὴ καὶ ψαλμωδώντας στὸ τέλος: «Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισον - αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά Σου». Ἄ, τί ὡραῖα ποὺ τὄλεγε αὐτὸ ὁ Δεσπότης ὁ Κατραμῆς! Μὲ τὰ τελευταῖα λόγια, σταύρωνε πάλι τὸ λαὸ μὲ τὰ δικηροτρίκηρα καί, ἐνῶ ὁ χορὸς ἔψαλλε «Εἰς πολλὰ ἔτη ἅγιε Δέσποτα—Ἅγιος Ἰσχυρός. . .» ὁ Δεσπότης γύριζε ἀριστερὰ καὶ ξανάρχιζε: «Κύριε, Κύριε . . .» Αὐτὸ καὶ γιὰ τρίτη φορά, γυρίζοντας πρὸς τὰ δεξιά. Ὁ χορὸς ἀποτελείωνε: «Ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς», ὁ Δεσπότης ἔμπαινε στὸ Ἱερὸ καί. . . τὸ δραμα χανόταν . . .

Ἀπὸ τὰ ὡραιότερα σημεῖα κι' ἡ ὑποδοχὴ τῶν Ἁγίων Δώρων. Ἀπὸ τὴν ἀκρινὴ θύρα τοῦ Ἱεροῦ, ἐνῶ ὁ χορὸς ψάλλει τὸ Χερουβικό, βγαίνει ἡ ἱερὴ πομπὴ Μπροστὰ ὁ διάκος μὲ τὰ δικηροτρίκηρα, ἔπειτα ἕνας παπᾶς κρατώντας τὸ μικρὸ ὁμοφόριο τοῦ Δεσπότη, ἔπειτα ὁ διάκος μὲ τὸ Δισκάριο τοῦ Ἄρτου στὸ μέτωπο. ἔπειτα ὁ ἐφημέριος μὲ τὸ Ἅγιο Ποτήρι, κι' ἀπὸ πίσω οἱ ἄλλοι ἱερεῖς μὲ τὰ σκεύη τῆς Προθέσεως. Ἡ πομπή, ἀνάμεσα ἀπὸ πολλὰ ζευγάρια ἀναμμένες τόρτσες, κάνει τὸ γύρο τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ καταλήγει μπροστὰ στὴ μεσιανὴ θύρα, ὅπου ἐμφανίζεται ὁ Δεσπότης ἀσκεπής, μὲ τὸ σάκκο του μόνο, νὰ ὑποδεχθῇ. Τοῦ φοροῦν τὸ μικρὸ ὠμοφόρι. Θυματίζει τὸ Δισκάριο, ἐνῶ ὁ διάκος ποὺ τὸ κρατεῖ, ἐκφωνεῖ: «Τῆς Ἀρχιερωσύνης σου μνησθείη Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. . .»

Τὸ Χερουβικὸ διακόπτεται. «Τῆς ἀρχιδιακονίας σου μνησθείη Κύριος ὁ Θεός . . .» ἀντεύχεται σιγὰ ὁ Δεσπότης. Καὶ παίρνοντας τὸ Δισκάριο ἀρχίζει νὰ μνημονεύῃ: «Τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν Γεωργίου· τῆς εὐσεβεστάτης βασιλίσσης ἡμῶν Ὄλγας. . . Καὶ πάντων ὑμῶν μνησθείη Κύριος ὁ Θεός . . .» Μπαίνει στὸ Ἱερὸ κι' ἀποθέτει τὸ Δισκάριο στὴν Ἁγία Τράπεζα. Ἐξαναβγαίνει. Τώρα εἶναι μπροστά του τὸ Ἅγιο Ποτήρι. Γίγουνται τὰ ἴδια. Κι' ἀφοῦ ἀποτεθῇ κι' αὐτὸ στὴν Ἁγία Τράπεζα, ὁ χορὸς τελειώνει τὸ Χερουβικὸ μὲ τὰ τρία «Ἀληλούϊα»— κι' ἡ ὀνειρευτὴ λειτουργία ἐξακολουθεῖ . . .

Ναί, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν θὰ ἐξκκολουθήσω. Πρέπει νὰ σταματήσω ἐδῶ. Μοῦ φαίνεται πὼς σᾶς ἔδωσα πιὰ μιὰ ἰδέα . . .

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΗ ΝΕΙΟΤΗ . . .

Τὴ νειότη εἶδα μὲ ρόδινο στεφάνι
Μὲ μάτια ἀστραφτερὰ γεμάτα ἐλπίδα.
Χαρούμενη ἔτρεχε. Μέσα. στὴν πλάνη
Φαινότανε σὰ λαμπερὴ μιὰ ἀχτίδα.

Ξένοιαστη τῆς ζωῆς τὰ σκαλοπάτια
Τ' ἀνέβαινε τρεχάτη, καὶ τὴν εἶδα
Σὰν ὀνειρόπλεκε χρυσὰ παλάτια . . .
Μά . . στάθηκε στοῦ πόνου τὴ βαθμίδα.

Ὦ, πλάνη! μάθησαν καὶ τὰ λουλούδια
Κι' ἡ νειότη καταδακρυσμένη τώρα
λέει στὴν τρελλὴ χαρὰ τὴ μυροφόρα:

«Θυμήσου τὰ παλιὰ καὶ μὴ μ'ἀφίσης»
Τῆς ἀποκρίνεται ἡ χαρὰ μέσ' στὰ τρα-
[γούδια
«Ζῆσε μὲ τὶς παλιὲς τὶς ἀναμνήσεις»

Ἰκάδυρτες

ΟΤΑΝ ΞΑΝΑΓΥΡΝΟΥΝ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

— Ἔλα, γιαγιά . . . Πές μου κι' ἀπόψε τὸ παραμύθι κεῖνο ποὺ μοῦλεγες ὅταν, μικρούλα, ἔτρεχα τὰ βράδυα στὴν ἀγκαλιά σου. . .

Ἔλα, γιαγιά . . . Πέστο ξανά, τὸ παραμύθι κεῖνο ποὺ λέει γιὰ τοὺς πολλοὺς θεούς, ποὔχαν γιὰ σπίτι τὸ ψηλὸ βουνὸ τοῦ Ὀλύμπου. . . Πές μου καὶ πάλι γιὰ τὴν περήφανη θεά, μὲ τὴ μεγάλη ἀσπίδα. . . Ὄχι, δὲ θὰ φοβηθῶ. . . Οὔτε οἱ κεραυνοί, οὔτε τὰ βέλη τους τώρα δὲ μὲ φοβίζουν. . .

Ἀλήθεια, θυμᾶσαι; Τότε φοβόμουν. Ἔτρεμα στὴν ἀγκαλιά σου, σὰν τὸ μικρὸ περιστεράκι, καὶ κρυβόμουν στὴ μαύρη ποδιά σου. Φάνταζε τρομερὰ στὴν παιδική μου φαντασία ἡ γαλανόματη θέα, ἡ φοβερὴ στὴν ὀργή της. Κι' ἡ καλοσύνη της ἀκόμα, πολλὲς φορὲς μὲ τρόμαζε.

Κι' ὅμως, γιαγιά, μ' ὅλο μου τὸ φόβο, τ' ἀγαποῦσα αὐτὸ τὸ παραμύθι. Ὅλο αὐτὸ ἤθελα νὰ μοῦ λές. Κάτι μὲ τραβοῦσε, κάποια μυστικὴ δύναμη ποὺ μέσα του ἔκρυβε, μ' ἔκανε ν' ἀγαπῶ τοὺς ἥρωές του, τὶς πράξεις τους.

Καὶ τοὺς εἶχα ἀγαπήσει τόσο. Κι' ἦταν αὐτὴ ἡ ἀγάπη ποὺ μ' ἔσπρωξε στὴν Ἐπιστήμη π' ἀγάπησα ἀργότερα.

Στὸ μικρό μου μυαλὸ φάνταζαν ὅλ' ἀληθινά. Ἦταν τόσο ζωντανό, γιαγιά, τὸ παραμύθι, ποὺ νόμιζα πὼς ἦταν ἀληθινὸ κι' οὔτε ποτὲ σκέφτηκα πὼς εἶναι κι' αὐτὸ ψεύτικο σὰν ὅλα τ' ἄλλα ποὺ μοῦλεγες. Ὦ, ὄχι, δὲ θάχα νὰ κάνω παρὰ μιὰ βόλτα ὡς τὸν Ὄλυμπο — δὲν φανταζόμουν πὼς κι' αὐτὸς ἦταν τόσο μακρυὰ — γιὰ νὰ ἰδῶ τὸν τρομερὸ Δία, τὴν καλὴ Ἥρα . . .

Ναί, εἶχα πιστέψει πὼς ζοῦν.

Κι' ὅταν, γιαγιά, τὰ χρόνια, τὰ βιβλία, μ' ἔδειξαν πὼς ὅλα ἦταν ψεύτικα, πὼς ὅλα ἦταν ἀποκύημα μιᾶς ζωηρῆς φαντασίας — ἂν καὶ μεγάλη — ἔκλαιγα, ἔκλαιγα πικρά. Ἔκλαιγα γιατ' εἶδα πὼς ὅλα ὅσα πίστεψα ἦταν ἕνα ψέμμα. Ἔκλαιγα γιατὶ ὁ κόσμος π' ἀγάπησα δὲν ἦταν παρὰ ἕνα παραμύθι. Ἔκλαιγα γιατ' εἶδα κείνους ποὺ λάτρεψα σὰν ἀληθινοὺς θεοὺς, νὰ κατρακυλοῦν ἀπ' τοὺς χρυσελεφάντινους θρόνους της. Ἔκλαψα, γιαγιά, γιατὶ ὅλα ἔσβυσαν, γιατὶ ὅλα χάθηκαν ὅλα.

Ἦταν τόσο θλιβερὴ ἡ πρώτη μου αὐτὴ ἀπογοήτευση! Ἦταν αὐτὰ τὰ πρῶτα μου ὄνειρα ποὺ ἔκλαψα.

Μὰ τώρα δὲν κλαίω. Γιατὶ εἶδα πὼς ὅσο ψεύτικα κι' ἂν εἶναι, ὡστόσο ζοῦν μέσα στὴν τέχνη καὶ στὴν ποίηση.

Καὶ τώρα θέλω νὰ γίνω μικρούλα πάλι, καὶ νὰ μοῦ πῆς τ' ἀγαπημένο παραμύθι.

Ἔλα, γιαγιά, πές μου κι' ἀπόψε τὸ παραμύθι τὸ παλιό, κεῖνο μὲ τοὺς πολλοὺς Θεούς, ποὺ μοῦλεγες σὰν ἤμουνα μικρούλα.

Πές το, γιαγιά!

Φίλημα Σκιᾶς

ΣΗΜΑΙΑ

Ἦταν ἡ ὥρα ποὺ ὁ Ἕσπερος, κλείνοντας τὴν πύλη τοῦ Ὀλύμπου πίσω ἀπ' τὸ φτασμένο ἅρμα τοῦ Φοίβου, ἄφηνε τὰ πέπλα τῆς κυρίαρχης νύχτας ν' ἁπλώνουν λίγο-λίγο τὶς θαμπόφωτες ἄκρες τους. Ἡ σημαία ἀκόμα κυμάτιζε περήφανα, ὑψωμένη στὸ κοντάρι της. Ἕνα σφύριγμα, καὶ σιγανά, ρυθμικὰ περπατήματα ἀκουστήκανε στὰ καλοφτιαγμένα δρομάκια τῆς κατασκήνωσής. Παιδάκια ξυπόλητα, ποὺ δοκιμάζουν συχνὰ ἀπὸ τῆς πείνας τὸ πικρὸ πιοτό, εἴχαν βρεῖ λίγη ξεκούραση, λίγη ζωή — γιατὶ «ζωὴ δὲν εἶναι μόνο ν' ἀναπνέῃς» ὅπως λέει ὁ Γκαῖτε — κάτω ἀπ' τὶς φιλόστοργες σκηνὲς καὶ μέσα στὴ μυριοῦπόσχετη ἀγκαλιὰ τῆς φύσης.

Ἔρχονταν τώρα ν' ἀποδώσουν τὸ χαιρετισμὸ στὴ Σημαία.

Παρατάχθηκον μπρός της — μικρὲς ὕπαρξες, μελλοντικὲς ὑποσχέσεις — καὶ σὲ στάση προσοχῆς ἄφησαν νὰ ξεφύγῃ μέσ' ἀπὸ τὰ χείλη τους κάποιος ὕμνος γιὰ Κεῖνη, ποὺ συμβόλιζε, Πατρίδα, Θρησκεία, Ἐλευθεριά.

Κείνη ἀπὸ τὸ ὕψος της, πιότερο μεγάλη. κινήθηκε σ' ἀδιόρατο τ' ἀγέρα φύσημα. Στερνὸ κίνημα τῆς βασιλείας της ποὺ ἔμελλε νὰ πέσῃ τὸ βράδυ, γιὰ νὰ ξαναστηθῇ στὸ πρῶτο ξύπνημα τῆς ἄλλης μέρας. Μεγαλόπρεπη, ὑμνούμενη ἄρχισε νὰ κατεβαίνῃ πάνω στὸν κοντό της.

Κάποια ἀνατριχίλα πέρασε τὰ κορμιὰ τῶν μικρῶν. Στὸ βλέμμα τους ἀναλαμπὴ βαθύχωστης συγκίνησης πλανιέται, ἀλαφροπετά.

Εἶναι γιὰ το θλιμμένο σκοτάδι αὐτῶν ἡ παρήγορη καντήλα. Χαμόγελο περήφανο γεννιέται στὴ θωριά της καὶ δάκρυα θεόδοσης χαρᾶς ἀπαλοτρέχουν. Κατέβαινε, κατέβαινε ἀργά, κάτω ἀπὸ βλέμματα ἀπροσμέτρητης ἀγάπης. Κι' ὅταν ὕστερα δέθηκε δὲ φάνηκε ταπεινωμένη. Ὦ! ὄχι, ἀλλὰ συγκρατώντας τὴν ἀπροσμέτρητη δύναμή της γι' ἄλλη φορά.

Κι' ἦταν τὸ ἀργὰ ἁπλούμενο σκοτάδι, ποὺ ἔκανε νὰ βγαίνῃ ἀπὸ βαθειά, πιὸ ἐπιβλητικὰ τὰ τελευταῖα τοῦ ὕμνου λόγια. Σὰν ἐπισφράγιση ἁρμονική καὶ σὰν ξέσπασμα τοῦ ὅλου κρυβόμενου ἐνθουσιασμοῦ ἤρθε ἡ «κραυγή».

Ἕνα ἐφύριγμα καὶ ρυθμικὰ σιγανὰ περπατήματα ἀκουστήκανε ν' ἀπομακρύνουνται στὰ δρομάκια.

Μίνω Μάους

ΣΒΥΣΜΕΝΑ ΟΝΕΙΡΑ

Ὅταν ἤμαυν μικρή, πέντε χρονῶν παιδάκι εἶχα μεγάλη μανία μὲ τὴ θάλασσα. Καμμιὰ φορὰ, ὁ πατέρας μου γιὰ νὰ μὲ πειράξῃ μὲ ρωτοῦσε τί θὰ γίνω ὅταν μεγαλώσω. Κι' ἐγὼ τοῦ ἀπαντοῦσα μὲ βεβαιότητα:

— Θὰ γίνω ἀξιωματικός!

Μιὰ μέρα, τὴν ἴδια ἡμέρα μάλιστα ποὺ ἔδινε ὁ ἀδελφός μου ἐξετάσεις στῆ σχολὴ τῶν δοκίμων, μὲ φώναξε ὁ πατέρας μου γιὰ νὰ μὲ πειράξῃ καὶ μοῦ εἶπε:

— Ξέρεις, Ἀλίκη τί σκέφθηκα; Νὰ σε κάνω διπλωμάτη.

Τότε ἐγὼ σηκώθηκα ἀπ' τὴ θέση μου καὶ μ' ὅλη τὴ δύναμη τοῦ μικροῦ μου ἀτόμου φώναξα μὲ πείσμα:

— Ὄχι, δὲ γίνομαι διπλωμάτης, θὰ γίνω ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ!

Πέρασαν ἀπὸ τότε χρόνια. Μιὰ μέρα ἦλθε ἕνα γράμμα ἀπ' τὸν ἀδελφό μου — ἀξιωματικὸς πιὰ ἐκεῖνος στὸν «Ἀβέρωφ»— καὶ μᾶς προσκαλοῦσε νὰ πᾶμε σιὸ πλοῖο.

Μὲ πολλὰ παρακάλια κατόρθωσα νὰ τοὺς πείσω νὰ μὲ πάρουν μαζί τους. Ὅταν φθάσαμε, ἄφησα τοὺς ἄλλους κι' ἀνέβηκα στῆ γέφυρα μοναχή μου. Κάθησα ἐκεῖ καὶ σκεπτόμουνα σχεδὸν δυνατά. «Ὥστε ἀλήθεια, τὰ ὄνειρά μου πῆγαν χαμένα; Δὲν θὰ γίνω ποτὲ ἀξιωματικός; Γιατὶ ἄραγε ὅταν εἴμαστε παιδιὰ νὰ πλάθουμε ὄνειρα ποὺ ἀποκλείεται ποτὲ νὰ ἐκπληρωθοῦν;»

Ζιζάνιο

ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΕΣ

— Ἔ, πατριώτη, κατὰ ποῦ τὄβαλες πλώρη;

Ξαφνιάστηκα μὲ τὸν γνώριμο ἦχο τῆς φωνῆς καὶ γύρισα.

— Ἐσύ, Καλλιόπη; πῶς ἦταν αὐτό; θαρρῶ κι' εἶδα πὼς γκρεμιζόταν ὁ διπλανός μας φοῦρνος. Πάει πιά, μᾶς ξέχασες, ἔχεις νάρθῃ; ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Νῶε· μαῦρα μάτια κάνουμε γιὰ νὰ σὲ δοῦμε . . .

— Σὰν νὰ πῆρες φόρα, κι' ἔχεις ὄρεξη γιὰ κανένα ἐξάψαλμο, κι' οὔτε μᾶφησες νὰ σοῦ πῶ, πὼς ἐρχόμουνα γιὰ σένα· μὰ γιὰ θυμήσου κιόλα, ἀπὸ ποτε ἔχω νάλθω; μήτε μιὰ βδομάδα.

— Ἔ, καλά, καλά, μὰ φταίω γὰ ποῦ σὲ συλλογίζομαι; "Ας ὄψεται ἡ ζέστη, ποὺ μὲ κάνει νὰ νοσταλγῶ τὸ νησί μας, καὶ κοντὰ σὲ κεῖνο καὶ σένα.

— Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ κομπλιμέντο, μὰ ἔλα, πές, ποῦ θέλεις νὰ πᾶμε, μιὰ καὶ σὲ βρῆκα ἔξω.

— Ξέρω καὶ γώ, πᾶμε στὸν Τροῦλλο μας;

— Στὸν Τροῦλλο μας . . . ἀγάπη ποὺ τοῦ τὴν ἔχεις, δὲν ἐννοεῖς νὰ τὸν ξεχάσης, μὰ καλὰκαιριάτικα δὲν θάχε γοῦστο νὰταν τουλάχιστο φθινόπωρο, νἄχε κυκλάμινα . . .

— Πὲς λοιπὸν σύ . . . Νά, στὶς Μυρτιές, κι' ὕστερα νὰ κατεβαίναμε κάτω στὴν παραλία, νὰ δροσιξόμαστε, νὰ βλέπαμε καὶ τὸ βασίλεμα τοῦ ἥλιου· συμφωνεῖς;

— Ἀπολύτως, μὰ μιὰ κι' Ἴκαροι δὲν γινήκαμε, γιὰ νὰ πετάξουμε ὣς τὴν Κάλυμνο, ἄς . . . προσγειωθοῦμε, κι' ἂς ἀρκεσθοῦμε μὲ μιὰ βόλτα στὸν κῆπο καὶ στὸ Ζάππειο.

— Ἄς εἶν' κι' ἔτσι. Καὶ νἄμαστε σὲ λίγο καθισμένες σ' ἕνα παγκάκι

τοῦ κήπου καὶ ἄρχεται ἡ... ψιλοχουβέντα μὲ τὰ τελείωτα «θυμᾶσαι» τῆς ζωῆς μας κάτω ἀπὸ νησί.

Μήτε ἀκούμε, μήτε βλέπουμε γύρω γιὰ μᾶς κάτι μονάχα ζῆ: τὸ δραμα τῆς πατρίδας μὲ τὰ ὅμορφα χρόνια τῆς ξένοιαστης μαθητικῆς ζωῆς. Καὶ χίλια δυὸ μικροεπεισόδια, ποὺ τότε ἴσως περνοῦσαν ἀπαρατήρητα, μὲ τώρα τὸ κύλισμα τοῦ χρόνου τοὺς ἔχει δώσει καινούργια χάρη. Καὶ τέλος ἡ αἰώνια ἐρωτοδός: «Θυμᾶσαι πέρσι τέτοια μέρα ποῦ εἴμαστε;

— Ἔλα δό, μὴ θαρρεῖς πὼς μόνο ἐσὺ ἔχεις τὸ προνόμιο τοῦ κινητοῦ ἡμερολογίου. Ἂν θυμοῦμαι... μὰ καὶ τὶς πιὸ μικρὲς λεπτομέρειες· παραμονὴ Χριστοῦ ἤμουν μὲ τὴ Νίκη πάνω στὸ βουνό· ὕστερα ἤρθες κ' ἐσύ καὶ πήγαμε ὅλες μαζὶ στὴν ἀγρυπνία πόῦχε τὸ μοναστηράκι, ποὺ γέροταζε πάνω στὴν πλαγιά. Τί ὄμορφα ποῦταν! πόση γαλήνη ἔνοιωθα τότε, θυμοῦμαι καὶ τὸν πολυέλαιο: «Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθήσαμεν, καὶ ἐκλαύσαμεν, ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τὴν Σιών». Κι' ἔπειτα στὸ τέλειωμα ὁ αὐγερινὸς πούδαμε νὰ σκάζῃ πέρα ἀπ' τὰ κορφοβούνια.

— Σήκω ὅμως νὰ πηγαίνουμε· κόντεψε νὰ βραδυάσῃ καὶ μεῖς ξεχαστήκαμε στὸ «θυμᾶσαι».

— Ἀλήθεια πᾶμε, γιατὶ μελαγχόλησα παράξενα. Ἴσως μὲ κάνει κι' ἡ νύχτα ποῦρχεται, πάντως ἐχῶ διάθεση... ἐπὶ τῶν κήπων τῆς Ἀθήνας νὰ κλαίω ἐν τῷ μνησθῆναι τοῦ νησιοῦ μας.

Δροσοστάλαχτη

ΑΠ' ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΜΟΥ

Ὅσος καιρὸς κι' ἂν περάσῃ, ὅσα γεγονότα κι' ἂν συμβοῦν τὰ παιδικά μας χρόνια μένουν πάντα βαθιὰ χαραγμένα στὸ νοῦ μας.

Σὰν ἤμουνα μικρή, εἶχα σύντροφο στὰ παιχνίδια μου τὸν ἀδελφό μου, κατὰ ἕνα χρόνο μικρότερό μου. Κάναμε ἕνα νόστιμο ζευγάρι μαζί, ἐγὼ μελαχροινὴ κι' ἐκεῖνος ξανθός.

Τὶς περισσότερες ὧρες τὶς περνούσαμε στὸ δωμάτιό μας, ἕνα δωμάτιο μεγάλο, ποὺ εἶχε στὶς δυὸ ἄκρες τὰ κρεββατάκια μας, ἐνῶ στὴν ἄλλη ἄκρη βρισκόταν τὸ πελώριο κρεββάτι τῆς ντάντᾶς.

Μόλις μᾶς ἔβαζαν νὰ κοιμηθοῦμε καὶ μέναμε μόνοι, ἐγώ, πάντα ἐπινοητική, τὸν παρακινοῦσα νὰ σηκωθοῦμε ὀρθοὶ καὶ νὰ παίξουμε θέατρο. Κατεβαίναμε λοιπὸν σιγὰ-σιγά, κι' ἀρχίζαμε νὰ παρισταίνουμε ὡσότου ἀπ' τὸν μεγάλο μας ζῆλο φίχναμε κραμμὰ κιρεκλα μὲ δαιμονιώδη κρότο. Ἐγὼ σκαρφάλωνα ἀμέσως καὶ τρύπωνα κάτω ἀπ' τὶς κουβέρτες κάνοντας τὴν κοιμισμένη, μὰ αὐτὸς ὁ καϊμενοῦλης τἄχανε, κι' ὡοότου νὰ συνέλθῃ καὶ νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ κρεββατάκι του, ἐρχόταν ἡ ντάντὰ καὶ τὸν ἄρχιζε στὸ ξύλο.

Κι' ἔτσι πάντα γινόταν: ἐγὼ μὲν ἔβγαινα λάδι, ἐνῶ ἐκεῖνος τὶς ἔτρωγε.

Στὸ Ζάππειο μαζὶ βγαίναμε, καὶ στὸ παιχνίδι ἅμα ἔβλεπε νὰ τὸν ἀδικοῦν, γύριζε τὰ μάτια τον παραπονεμένα σὲ μένα σὰν νὰ μοῦ ζητοῦσε βοήθεια, κι' ἐγὼ ἀνελάμβανα ἀμέσως τὸ ρόλο τῆς πιὸ δυνατῆς καὶ τὸν ὑπερασπιζόμουν. Πόσες φορὲς δὲν θέλησα «νὰ τὸν μάθω ἀνατροφή» καὶ τοῦ τραβοῦσα τὰ μαλλιά!..

Μιὰ μέρα ὅμως ὁ ἀδελφούλης μου καὶ σύντροφος τῶν παιχνιδιῶν μου, ἀρρώστησε. Τὸ σπίτι ἦταν ἄνω κάτω· τὸ παιδιάτικο δωμάτιό μας μεταβλήθηκε σὲ νοσοκομειακὸ θάλαμο. Μύριζε παντοῦ γιατρικά. Σιγὰ σιγὰ μὲ τράβηξαν ἀπὸ κοντά του, ὡς ποὺ μιὰ μέρα τὸ σπιτί μας γέμισε ἀπὸ κόσμο πολύ. Ἡ μαμὰ φοροῦσε σκοῦρα, ὁ μπαμπὰς δὲν γελοῦσε καὶ ὅλοι ἐμένα περιποιοῦνταν. Δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω τί συνέβαινε. Ἔξαφνα μὲ πλησιάζει μιὰ κυρία καὶ μὲ σιγανὴ ἀλλὰ γλυκειὰ φωνὴ μοῦ λέει: — «Ὁ ἀδελφούλης σου πῆγε στὸ νοσοκομεῖο, θὰ γίνῃ ἐντελῶς καλά, μὴ λυπᾶσαι θὰ γυρίσῃ γρήγορα».

Κι' ἀπὸ κείνην τὴν ἡμέρα ἤμουν διαρκῶς στὸ παράθυρο, ἢ στὸ μπαλκόνι καὶ τὸν περίμενα... Σὲ κάθε αὐτοκίνητο ποὺ θὰ σταματοῦσε στὴν πόρτα μας ἡ καρδιά μου κτυποῦσε: «Εἶναι αὐτός;» ἔλεγα. Μὰ πάντα γελιόμουν...

Δὲν ἔπαιζα πιά. Ὅλα μου τὰ παιχνίδια τὰ φύλαγα, γιατὶ τὸν περίμενα νὰ παίξουμε μαζί, καὶ γιὰ νὰ τοῦ χαρίσω τὰ ὡραιότερα.

Μιὰ μέρα, θυμᾶμαι, εἶχα οἰκονομήσει μιὰ δραχμὴ, τὴν κρατοῦσα σφιχτὰ στὸ χέρι μου περιμένοντας ἕναν ἐξάδελφό μου, καὶ μόλις τὸν εἶδα, τὸν πλησίασα καὶ μ' ἐμπιστευτικὸ τόνο τοῦ εἶπα: — «Ἄλεκ, βαρέθηκα νὰ περιμένω, ἀκόμη στὸ νοσοκομεῖο εἶναι; Νά, πάρε αὐτὴ τὴ δραχμὴ καὶ πήγαινε φέρε μοῦ τον. Τὸν πεθύμησα πολύ, σοῦ λέω».

Ὁ ἐξάδελφός μου μὲ κοίταξε μελαγχολικά: — «Κάνε ὑπομονή», μοῦ εἶπε, «θὰ ἔλθῃ». Κι' ἀμέσως βγῆκε ἔξω.

Καὶ σκεπτόμουν: θὰ ἔλθῃ; Μὰ πότε λοιπόν; Γιατὶ ἀργεῖ τόσο! Ὤ! ἂν ἐρχόταν, θὰ ἤμουν πολὺ-πολὺ καλὴ μαζί του. Θὰ τοῦ ἔδινα τὰ παιχνίδια μου, θὰ ἔκανα ὅ,τι αὐτὸς ἤθελε.

Τὰ χρόνια κυλοῦσαν κι' ἐγὼ περίμενα. Τὸ σπαθί του, τ' ἀλογάκι του, τὸ «τλαΐνο» του, περίμεναν κι' αὐτὰ μαζί μου. Μὰ ἄδικα. Ὅλα χαμένα. Ὁ ἀδελφούλης μου δὲν ξαναγύρισε ποτὲ πιὰ ἀπ' τὸ νοσοκομεῖο.

Ποιός ξέρει, ἴσως ἐκεῖ-πέρα συντροφιὲς καλύτερες τὸν ἔκαναν νὰ μᾶς ξεχάσῃ!

Σφίγξ

ΤΥΨΗ

Κουρασμένη ἀπ' τὰ τρελλὰ παιχνίδια τοῦ μπάνιου ἀνεβαίναμε ἀργὰ-ἀργὰ τὶς σκάλες γιὰ τὸ σπίτι.

Ὁ Γιαννάκης ἀνέβηκε τρέχοντας γιὰ νὰ πῇ στὸ μπαμπὰ του πὼς ἐπὶ τέλους ἔμαθε νὰ κολυμπάῃ χωρὶς σωσίβια.

— Δὲν σὲ πιστεύω, τοῦ λέει ὁ θεῖος.

— Νά, ρωτῆστε καὶ τὴ Νινούλα ποὺ μὲ εἶδε, ἀκούγεται παραπονεμένη τώρα ἡ φωνὴ τοῦ Γιαννάκη γιὰ τὴν ἀπιστία τοῦ μπαμπᾶ.

— Μάλιστα, θεῖε μου, ἔμαθε νὰ κολυμπάῃ χωρὶς σωσίβια, μὰ σήμερα δὲν ἤξερε διόλου τὸ μάθημά του, λέω ἐγώ.

Ἔχω ἀναλάβει βλέπετε χρέη δασκάλας.

— Πῶς; δὲν διάβασες; δὲν ἔχει φαΐ σήμερα, πήγαινε γρήγορα νὰ κοιμηθῇς, ἀκούστηκε αὐστηρὴ τώρα ἡ φωνὴ τοῦ θείου.

Ὁ Γιαννάκης ἔφυγε μὲ κατεβασμένα μάτια, κι' ἐγὼ ἔνοιωσα μιὰ θλίψη τόσο βαθειὰ γιὰ τὸ κακὸ ποὺ ἀθέλητα ἔκανα στ' ἀγαπημένο μας μικρούλι. Ὅλη ἡ ὄρεξή μου κόπηκε καὶ σηκώθηκα νὰ δῶ τί κάνει μέσα ὁ Γιαννάκης, ἔφτασα ἀθόρβα στὸ δωματιάκι του κι' ἄκουσα ἕνα σιγανὸ κλάμμα. Ὁ Γιαννάκης πεσμένος στὸ κρεββάτι του ἔκλαιγε καὶ ἔκλαιγε σιγανὰ σὰν νὰ μὴν ἤθελε ν' ἀκουστῇ. Ἔκλαιγε... κι' αἰτία ἤμουνα ἐγώ. Ἐγὼ ποὺ τόσο πολὺ ἀγαπῶ τὸ μικρό μου ξαδελφάκι. Ἀνοίγω τὴν πόρτα, καὶ τρέχω, ἀγκαλιάζω τὸ Γιαννάκη καὶ σκουπίζοντας μὲ τὸ χέρι μου τὰ ὑγρά του ματάκια, τοῦ λέγω:

— Γιαννάκη, συχώρα με· δὲν τόθελα, δὲ φαντάστηκα πὼς θὰ σὲ μάλωνε ὁ θεῖος.

Ἄνοιξε διάπλατα τὰ βαθυγάλανα ματάκια του καὶ μὲ κοίταξε μ' ἀπορία. Δὲν ἔνοιωσε τάχα τί τοῦ ζητοῦσα ἢ ἀπὸ μῖσος δὲ μοῦ μιλοῦσε;

— Γιατὶ Νινούλα μου, τί φταῖς ἐσύ, ἂν ὁ μπαμπᾶς εἶναι... κακὸς καὶ μὲ μάλωσε;

Ἔφυγε γλήγορα ἀπὸ κοντά του, γιὰ νὰ κρύψω τὰ δάκρυα ποὺ μ' ἔφεραν τὰ λόγια του. Κλείστηκα στὸ δωματιό μου καὶ ἔκλαιγα, ἔκλαιγα γιὰ τὸ κακὸ ποὺ ἔκανα στὴν ἀθῶα αὐτὴ ὑπαρξούλα.

«... Μικρούλι μου ἀγαπημένο, ποὺ ἡ ἀπέραντη καλωσύνη φωλιάζει στὴν ψυχούλα σου, καὶ δὲν σ' ἀφίνει νὰ δῇς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔστω κι' ἀθέλητα σοῦ κάνουν κακό. Πόσο μ' ἔκανες νὰ νοιώσω τὴν πιὸ βαθειὰ τύψη στὴ ζωή μου! Θὰ 'ρθῇ ὅμως καιρὸς ποὺ θὰ πρέπῃ νὰ γνωρίζῃς κείνους ποὺ τώρα τὰ ἀγνὰ σου ματάκια δὲ βλέπουν. Θὰ θελήσουν νὰ πληγώσουν τὴν ἀθῶα σου ψυχούλα. Συχώρα με, Γιαννάκη· ἡ τύψη μου εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη τιμωρία μου!»

Νινούλα

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

Η ΑΠΟΔΕΙΞΗ

— Μαρία, γύρισε ὁ γιός μου ἀπὸ τὸ σχολεῖο;

— Μάλιστα, κυρία.

— Ποῦ εἶναι τώρα;

— Δὲν τὸν εἶδα.

— Μὰ τότε πῶς ξέρεις πὼς γύρισε;

— Εἶδα τὴ γάτα νὰ κρύβεται τρομαγμένη στὸ κελλάρι...

Κηρύκειον

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Κι' ἕνα παλιό:

Ὁ δάσκαλος: — Πόσοι ἦταν οἱ τέσσερες Εὐαγγελισταί;

Ὁ μαθητής: — Τρεῖς.

Ὁ δάσκαλος: — Μόνο; Γιὰ πές τους.

Ὁ μαθητής: — Ὁ Ματθαῖος κι' ὁ Ἰωάννης.

Παλιὸς Τόμος

Παρακαλῶ πολὺ ὅσους χρωστοῦν τὴ συνδρομή τους νὰ τὴ στείλουν τὸ γρηγορώτερο. Ἂς ἔχουν ὑπ' ὄψει τους, ὅτι οἱ συνδρομὲς αὐτὲς εἶναι ὁ μόνος μου πόρος· ἡ καθυστέρησή ἐπομένως δυσκολεύει πολὺ τὸ ἔργο μου ποὺ ἀπαιτεῖ ὄχι μόνο μεγάλους κόπους, ἀλλὰ καὶ μεγάλα ἔξοδα.

271ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Λύσεις Πνευματικῶν Ἀσκήσεων ἀπὸ τὰ φυλλάδια τῆς Δ' τριμηνίας οὖ 1934, Σεπτεμβρίου, Ὀκτωβρίου, Νοεμβρίου.

Γίνονται τέσσαρες Διαγωνισμοὶ Λύσεων τὸ χρόνο μὲ πολλὰ βραβεῖα, ἕναν κάθε τριμηνία. Ὁ 271ος ποὺ προκηρύσσεται σήμερα, εἶναι τῆς Δ' τριμηνίας καὶ θὰ διαγωνισθοῦν σ' αὐτὸν ὅσοι θὰ λύσουν Πνευματικὲς Ἀσκήσεις *ἀπὸ τὸ σημερινὸ φυλλάδιο ὡς τὸ τελευταῖο τοῦ Νοεμβρίου 1934.*

Οἱ παλαιοὶ συνδρομηταὶ ξέρουν τοὺς ὅρους ποὺ μένουν οἱ ἴδιοι. Οἱ νέοι θὰ τοὺς μάθουν ἀπὸ τὸν *Ὁδηγὸ τοῦ Συνδρομητοῦ* πού, ἂν δὲν τὸν ἔχουν, πρέπει ἀφεύκτως νὰ τὸν ἀγοράσουν (τιμᾶται δρ. 5 καὶ ταχυδρομικῶν δρ. 6 καὶ 7). Γιατὶ στὸν Ὁδηγὸ θὰ βροῦν ὅλους τοὺς ὅρους τῆς συμμετοχῆς σὲ κάθε Διαγωνισμὸ καὶ γενικὰ σ' ὅλη τὴν κίνηση.

Ἐπειτα θἀγοράσουν ἀπὸ τὸ γραφεῖο μου *χαρτὶ τῶν λύσεων* ἢ *λυσόχαρτο*, ὅπου, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ Διαγωνισμοῦ, γράφονται οἱ λύσεις. (Σὲ ἄλλο χαρτὶ γραμμένες λύσεις δὲν εἶναι δεκτές.) Θὰ στείλουν τὸ ἀντίτιμο (δρ. 3,50 ἀπὸ τὸ Ἐσωτερικὸ καὶ δρ. 5 ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικὸ) καὶ θἀγοράσουν μιὰ δεσμίδα μὲ 13 φύλλα ποὺ ἀρκοῦν γιὰ τὶς λύσεις μιᾶς τριμηνίας. Ὅσο γιὰ τὴν προθεσμία ποὺ θὰ τὶς στέλνουν, αὐτὴ σημειώνεται ἐπάνω ἀπὸ τὶς Πνευματικὲς Ἀσκήσεις κάθε φυλλαδίου Οἱ λύσεις π.χ. τοῦ σημερινοῦ εἶναι *δεκτὲς ὡς τὴν* 1 Νοεμβρίου. Ἔχουν λοιπὸν καιρό, ὅσοι θέλουν νὰ διαγωνισθοῦν, νὰ προμηθευθοῦν καὶ Ὁδηγὸ καὶ χαρτί.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 29 Αὐγούστου 1934

ΔΕΝ παραλαμβάνω γράμματα μὲ ἀνεπαρκὲς γραμματόσημο: ζυγίζετέ τα! —Δὲν ἀπαντῶ σὲ ἀπορίες ποὺ τὶς λύνει ὁ Ὁδηγὸς τῶν Συνδρομητῶν: διαβάστε τον!

ΞΕΧΑΣΑ τὴν ἄλλη φορὰ νὰ σημειώσω κάτω ἀπ' τὶς Ἀσκήσεις «Τέλος τοῦ 270οῦ Διαγωνισμοῦ» καὶ σήμερα θὰ σᾶς ξάφνισε κάπως ἡ προκήρυξη τοῦ νέου 271ου. Ἀλλὰ τὸ φυλλάδιο αὐτὸ εἶναι τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, ἑπομένως μπαίνουμε στὴν Δ' καὶ τελευταία τριμηνία τοῦ διαπλασιακοῦ μας χρόνου καί, καθὼς ξέρετε, ἀπὸ τὸ πρῶτο φυλλάδιο κάθε τριμηνίας ἀρχίζει καὶ νέος Διαγωνισμὸς λύσεων.

Μὲ μεγάλη χαρὰ ἀναγγέλλω τοὺς γάμους τῆς ἀγαπητῆς μας *Ἀβαντίδος*, δηλαδὴ τῆς *Εὐθαλίας Μπίσιου* ἀπὸ τὴ Χαλκίδα, μὲ τὸν κ. *Κωνστ. Θ. Βέλλο* χημικὸ-φαρμακοποιό. Ἡ μητέρα της μοῦ γράφει πώς, ἂν καὶ παντρεμμένη τώρα, ἡ καλή μου φίλη ὄχι μόνο δὲν σκοπεύει νὰ μὲ παραιτήσῃ, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐργασθῇ γιὰ τὴ διάδοσή μου, ὅπως καὶ πρὸ ἑνὸς μηνός, μ' ὅλες τὶς προετοιμασίες καὶ τὶς φροντίδες τοῦ γάμου, εἶχε τὸ νοῦ της νὰ μοῦ γράψῃ ἕνα συνδρομητή. Τὴν εὐχαριστῶ μὲ τὴν καρδιά μου καὶ τῆς στέλνω τὶς πιὸ θερμὲς μητρικές μου εὐχὲς γιὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴ κι' ἀνέφελη εὐτυχία τῆς νέας της ζωῆς.

Νὰ κι' ἡ *Ἀνθούλα Χρηστοβασίλη* ποὺ εἶχε τόσον καιρὸ νὰ μοῦ γράψῃ. Μὰ τώρα, ξέρετε, ἐργάζεται στὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ποῦ νὰ τὴν ἀφήσουν «τὸ γραφεῖο, τὸ συνάλλαγμα κι' ὁ αὐτοῦσιος χρυσός»! Δὲν μὲ ξεχνᾷ ὅμως, ἐξεπαθῶνει μάλιστα καὶ μοῦ γράφει ἕνα συνδρομητῆ μιὰ δυὸ χρόνια — δηλαδὴ ξεσπάθωμα διπλό. Τὴν εὐχαριστῶ πολὺ κι' ἀσπάζομαι τὸ νέο μου μικρὸ φίλο.

Ἤθελα, *Λευκάτα*, νὰ σοῦ κάτι γιὰ τὶς ἐντυπώσεις σου ἀπὸ τὶς Ἐπιστολὲς τοῦ κ. Φαίδωνος περὶ Χιτλερισμοῦ. Ἀποφάσισα ὅμως νὰ μὴν ἐκφραστῶ τίποτα — κι' ὁ κ. Φαίδων τὸ ἴδιο — γιατὶ παρατήρησα πὼς ὑπάρχουν κι' ἐδῶ πολλοὶ χιτλεριστὲς ποὺ πειράζουνται. Εἶναι οἰκογένειες γερμανικές, εἶναι ἄλλες ποὺ γερμανίζουν, καὶ προπάντων εἶν' ἐκεῖνοι ποὺ εὐνοοῦν τὸ φασισμό, τὸ μοναρχισμό, τὴν ἀπολυταρχία, ἀκόμα καὶ τὴ δικτατορία. Αὐτὸ δὲν τὸ εἶχα ὀπ' ὄψει μου, οὔτε ὁ κ. Φαίδων, ποὺ ἐνόμιζε πώς, γράφοντας γιὰ τὰ χιτλεριστά, ἔγραφε γιὰ πράγματα ξένα. Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ καταντοῦν... δικά μας, εἶναι πιὰ πολιτικά, καὶ τὰ πολιτικὰ ἐμεῖς πρέπει νὰ τἀποφεύγουμε — Ὅταν, μεταφράζοντας κἀνεὶς ἕνα ἔργο, προσθέτῃ ἢ ἀφαιρῇ ὁλάκερους παραγράφους, εἶναι πιὰ διασκευή.

Ναί, πολὺν καιρὸ εἶχα νὰ λάβω γράμμα σου, *Πολύμνια*. Ἀλλ' ἀφοῦ τελείωνες τὸ Γυμνάσιο κι' εἶχες τόσα μαθήματα καὶ διπλὲς ἐξετάσεις, εἶσαι δικαιολογημένη. Σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ ἀπολυτήριο κι' ἐλπίζω, τώρα ποὺ ἡσύχασες, νὰ μοῦ γράψῃς συχνά.

Σὲ συγχαίρω, *Ἴδα*, γιὰ τὸ Α' χιλιόδραχμο βραβεῖο στὸ διαγωνισμὸ τῆς Μαθηματικῆς Ἑταιρείας. Εἶναι πραγματικῶς πολὺ σπουδαῖο. Γέλασα καὶ μὲ τὴ «φανταστικὴ πρωταπριλιά». Τώρα βέβαια θὰ γύρισες κι' ἀπὸ τὴν Αἴγινα καὶ περιμένω νὰ μοῦ ξαναγράψῃς.

Ἔλαβα, *Ἀρόη*, ἐξετέλεσα τὶς παραγγελίες καὶ σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ τόσο καλὰ λόγια. Ἀλήθεια ὅμως, πολὺ βιάσταξε αὐτὴ ἡ τεμπελιά! Νὰ ἐλπίσω τουλάχιστο πὼς θὰ κρατήσῃς τὴν ὑπόσχεσή σου καὶ θὰ μοῦ γράψῃς στὸ ἑξῆς τακτικά; Δὲν ξέρω ποιές Διαπλασοπούλες παραθεριζουν ἐκεῖ. Ἂν φοροῦσες τὸ Σῆμα, ὅλες θὰ σὲ πλησίαζαν νὰ σοῦ δώσουν γνωριμιά.

Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ ὅλα, *Μύριαμ*. Πολὺ μὲ χαροποίησε ἡ εἴδησή πὼς σὲ λίγο θἀρθῇς στὴν Ἀθήνα καὶ θἄχω τὴν εὐχαρίστησή νὰ σὲ γνωρίσω καὶ προσωπικά. Εἶδα καὶ τί ὡραία ἀλληλογραφία ἔχεις μὲ Διαπλασόπουλα, ποὺ δὲν σοῦ γράφουν «γιὰ τὴ μόδα ἢ γιὰ τὸν καιρό», ἀλλὰ πολὺ σπουδαιότερα πράγματα. Εἶδα ἐπίσης πὼς ἀνταλλάσσετε μεταξύ σας καὶ ὡραῖα δῶρα, πολὺ καλὸ κι' αὐτό, γιατὶ «τὰ δῶρα διατηροῦν τὴ φιλία» ὅπως λέει κι' ἡ γαλλικὴ παροιμία. Σοῦ ἔστειλα 4 τετράδια καὶ λογαριασμό.

Σεπτεμένε Λόρδε, μόνο τὴν ὑπογραφή σου κατάφερα νὰ διαβάσω σ' αὐτὸ τὸ χαρτάκι ποὺ μοῦ γράφεις μὲ τόσο ξέθωρο μελάνι (ἢ μολύβι;). Παιδιά μου, νὰ τὸ ξέρετε; ματαιοπονεῖτε ὅταν δὲν μοῦ γράφετε μαθρα, καθαρά. Τὰ κουρασμένα μου ματάκια δὲν ἀντέχουν. Καὶ συλλογισθῆτε πόσα γράμματα, πόσα χειρόγραφα πρέπει νὰ διαβάζω καθεμέρα! Οὔτε μπορῶ νἄχω «ἀναγνώστη». Ἡ μητέρα δὲν δείχνει σὲ ἑνούς τὰ γράμματα τῶν παιδιῶν της μὲ τὰ μικρά τους μυστικά...

Νά κι' ἡ *Ρέλια*, τὰ ἴδια. Ἕνα μεγάλο, πολὺ μεγάλο... ξέξασπρο γράμμα, τέσσερις σελίδες. Διαβάζω, καταρθώνω νὰ διαβάσω, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, μερικὲς φράσεις. Φαντάζομαι πὼς θὰ εἶναι πολὺ ὡραῖο, πολὺ ἐνδιαφέρον. Ἀλλὰ νὰ τὸ διαβάσω ὁλάκερο μοῦ εἶναι ἀδύνατο. Τί κρίμα!

Ἀλήθεια, σᾶς ἔδωσα κάποτε μιὰ συνταγὴ γιὰ μελάνι, ποὺ μπορεῖτε νὰ τὸ φτιάνετε μόνοι σας, ὅταν δὲν βρίσκετε καλὸ στὰ μαγαζιά. Σ' ὅλα τὰ φαρμακεῖα πουλοῦν μιὰ σκόνη ποὺ λέγεται «bleu de Métélin». Ἀγοράζετε λίγη — δυὸ δραχμῶν π. χ. — τὴ ρίχνετε σὲ ζεστὸ νερὸ κι' ἔχετε ἕνα ὡραιότατο μπλὲ μελάνι, σκοῦρο σὰ μαῦρο. Ὅσο γιὰ τὴν ἀναλογία, τὴ βρίσκετε μόνοι σας. Ρίχνετε δηλαδὴ περισσότερο νερὸ ἢ περισσότερη σκόνη ὥσπου νὰ μείνετε εὐχαριστημένοι.

Εἶσαι ἐννιὰ χρόνια συνδρομητής, *Μεσημβρινὲ Ἀστήρ*, ἔχεις καὶ ψευδώνυμο, λάβαινες μέρος καὶ σὲ διαγωνισμούς, ἤ,ἤταν καιρὸς καὶ νὰ μοῦ γράψῃς, νὰ σὲ γνωρίσω καλύτερα. Καὶ τώρα ποὺ ἔκαμες τὴν ἀρχή, ἐλπίζω νὰ ἐξακολουθήσῃς. Μπράβο γιὰ τὸν καλὸ βαθμὸ ποὺ πῆρες στὶς ἐξετάσεις. Ὄχι, τὰ Παιδ. Πνεύματα δὲν ἔχουν κανένα περιορισμό. Τὸ μόνο ποὺ ἀπαιτῶ εἶναι νὰ γράφουνται καθαρά, σὲ χωριστὸ χαρτί, καὶ νἄχουν ἀπὸ κάτω τὄνομα καὶ τὸ ψευδώνυμο τοῦ ἀποστολέα.

Οἱ Πνευματικὲς Ἀσκήσεις ὅμως ἔχουν πολλοὺς περιορισμούς γι' αὐτό, *Δίσωστε*, πρέπει νὰ διαβάσῃς τὸν Ὁδηγὸ καὶ νὰ μὴ μοῦ στέλνῃς γρίφους παρὰ τοὺς ὅρους. Πολὺ καλὸς ὁ βαθμός σου, σὲ συγχαίρω. Ὁ καϊμένος ὁ *Κ.*! Τοῦ εὔχομαι παραστικά.

Σὲ ρώτησα, *Μπέλ-Σπίλ* — καὶ σ' εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ ἀπάντησες ἀμέσως — γιατὶ αὐτὴ τὴ γελοιογραφικὴ σειρὰ μοῦ τὴν ἔστειλε κι' ἡ φίλη μου *Λαχτάρα τῆς Λευτεριᾶς* ποὺ μένει στὴ Νορβηγία, ἀπὸ νορβηγικὴ ἐφημερίδα, κι' ἀπόρησε πολὺ ὅταν τὴν εἶδε δημοσιευμένη στὸ 34 φυλλάδιο μὲ τὸ ψευδώνυμό σου. Ὥστε ἐγὼ δὲν ἔκαμα λάθος, ἀφοῦ τὴν ἴδια μοῦ τὴν ἔστειλες καὶ σὺ ἀπὸ γερμανικὴ ἐφημερίδα («Die grüne Poste») ποὺ τὴν εἶχε, φαίνεται, ἀναδημοσιεύσει. Ἔτσι στὸ φάκελλο ποὺ φυλάω αὐτὲς τὶς γελοιογραφίες, ὑπῆρχαν δυὸ ἀντίτυπα τῆς ἴδιας, κι' ὅταν χρειάστηκα μιά, τραβῆξα κατὰ τύχη τὸ ἀντίτυπο ποὺ μοῦ εἶχες στεῖλει ἐσὺ κι' εἶχες σημειωμένο τὸ ψευδώνυμό σου, χωρὶς νὰ προσέξω ἢ νὰ θυμηθῶ πὼς ὑπῆρχε κι' ἄλλο, προγενέστερο μάλιστα, μὲ τὸ ψευδώνυμο τῆς *Λαχτάρας τῆς Λευτεριᾶς*. — Ναί, ὁ δρισμὸς στὸ Ἀνώμαλο Δικτυωτὸ τοῦ 37 φύλλου *εἶναι λάθος*: ἀσιατικὴ ὀρασειρὰ θέλει κι' ὄχι εὐρωπαϊκή.

Λαχτάρα τῆς Λευτεριᾶς, καθὼς βλέπεις παραπάνω, τὸ «μυστήριο» τῆς γελοιογραφ. σειρᾶς τοῦ 34 φύλλου ἐξηγήθηκε. Μένει τώρα τὸ «μυστήριο» τοῦ 35, ποὺ ἴσως μὲ τὸν ἴδιο τρόπο θὰ ἐξηγηθῇ ἀπὸ τὸν *Μπετόβεν*. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως νὰ ἔκαμα καὶ λάθος στὸ ψευδώνυμο, δηλαδὴ νὰ σημείωσα τὸ δικό του σὲ δική σου ἀποστολή, ὅπου δὲν ὑπῆρχε ψευδώνυμο. Στὶς σειρὲς ποὺ μοῦ στέλνεις τώρα, τὸ σημείωσα γιὰ νὰ μὴν ξαναγίνῃ λάθος. Περιττὸ νὰ σοῦ πῶ πόσο μ' εὐχαρίστησε τὸ γράμμα σου.

Καὶ τὰ δικά σας ἐπίσης, *Ἄστρον τῆς Εὐτυχίας* — ποὺ σοῦ εὔχομαι παραστικά

ΟΙ ΑΛΛΑΣΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ δηλώνουν ἀμέσως τὴν νέαν των διεύθυνσιν εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀποστέλλοντες καὶ δραχμ. 5 διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς νέας ταινίας. Ἄλλως δὲν εὐθυνόμεθα διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν φυλλαδίων των.

καὶ σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα—*Ἰάσων*—ἔτυχε, βλέπεις, πάλι γραμματοπλημμύρα!—*Ἀγνή*—καὶ σὲ σάνα παραστικά—*Πριγκίπισσα τῶν Δολλαρίων*—καὶ σὺ λιγάκι ξέθωρη—*Μαργιολάκι, Ἀγριοβιολέττα, Αἰώνιε Θρύλλε, Ἀπολεόνη, Δάνδολε* — παραστικά! —*Ἄλκηστις, Χιωτοπούλα, Παπαρούνα, Λιχουδίτσα* καὶ *Φίλημα Σκιᾶς* — καλὰ κι' ἀγαπημένα μου παιδιά. Ἀλλὰ ὁ χῶρος μοῦ τελείωσε καὶ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, ὅπως ἐπιθυμοῦσα, περισσότερα. Νὰ μοῦ ξαναγράψετε, σᾶς παρακαλῶ.

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «Ἄνοιξη» τῆς *Ω. Ω. Ω.* Ἀρκετὰ καλὸ τὸ θέμα καὶ ἡ ἀνάπτυξη, ἀλλὰ ὡς ποίημα ἔχει πολλὲς χασμωδίες, φράσεις τριμμένες, ὁμοιοκαταλήξεις ρηχές. Ποῦ καὶ ποῦ ὑπάρχουν μερικοὶ πόδες... γιὰ κόψιμο. Ἀπὸ τὴ φίλη μας περιμένω κάτι καλύτερο. — «Θὰ μοιάσῃ» τῆς *Γ. Π.* Πολὺ μεγάλες φράσεις, ἄσχημη ἀνάπτυξη τοῦ θέματος, ἄκαιρη ἀπαισιοδοξία.—«Ἄνοιξη» τῆς *Τ. Μ. Μ. Μ.* Δὲν καταλαβαίνω γιατὶ στέλνετε κομμάτια μὲ θέμα τὴν ἄνοιξη κοντὰ στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ. Αὐτὰ τὰ κομμάτια πρέπει νὰ ἔχουν καὶ κάποια ἐπικαιρότητα. Ὁπωσδήποτε ὡς κομμάτι δὲν εἶναι κακὸ καὶ, ἄμα τὸ διορθώσῃ λίγο, ἡ φίλη μας μπορεῖ νὰ τὸ ξαναστείλῃ... τὸν ἐρχόμενο Μάρτιο.—«Τὸ παράπονο τῆς φτώχειας» τοῦ *Πληγωμένου Κορφιατόπουλου*. Πολὺ ψεύτικο, πολὺ φτιαχτό. πολὺ ἀπίθανο. Ποτὲ ἕνας παππούς, ὅσο πικραμένος καὶ νὰ εἶναι, δὲν ἀπογοητεύει σκληρὰ τὸ ἀθῶο ἐγγονάκι του καὶ δὲν τοῦ παρουσιάζει τὴ ζωὴ μὲ τόσο μαῦρα χρώματα. Τόσο μᾶλλον ὅταν εἶναι «ἄνας γέρος γελαστὸς καὶ χαρούμενος».—Ἔχετε λίγο περισσότερη αἰσιοδοξία, παιδιά μου. Ἡ ζωή, καὶ τοῦ πιὸ φτωχοῦ ἀκόμα, ἔχει τὶς ὀμορφιές της.—«Οἱ σφογγαλιεῖς» τοῦ *Πρίγκιπος τῆς Ἑλλάδος*. Τόσο κακογραμμένο καὶ μὲ τόσο ξέθωρο μελάνι ποὺ δὲν μπόρεσα νὰ τὸ διαβάσω. Ἀπ' ὅ,τι μπόρεσα νὰ βγάλω ἄκρες-μέσες, δὲν μοῦ φάνηκε δημοσιεύσιμο—Θὰ ἐξακολουθήσω.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀναγνώνεται ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα δρ. 10.— Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν ἀς τὴν 30 Νοεμβρίου 1934. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Τσιγγάνικο Βιολί, ὁ. (ΔΟ). Ὀνειροπόλον Βλέμμα, κ. (ΜΚ). Ἀνατολίτισσα, κ. (ΜΣ). Αἰσιόδοξος, ὁ. (ΑΡ). Νεράϊδα τοῦ Φθινοπώρου, κ. (ΦΝ). Βολιώτικο Διαβολάκι, κ. (ΝΚ). Ροδεπία, κ. (ΑΩ).

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: *Ρεζεντὰν* (εἶδα τί ὡραῖα περνᾶς ἐκεῖ μὲ τὶς ἐκδρομὲς καὶ τὰ παιχνίδια· σοῦ ἔστειλα 10 τετράδια·) *Χαραυγὴν τῆς Λέσβου* (χαίρω ποὺ «καρποφόρησε» ἡ Μ. Ἀγγελία σου· ἔστειλα 5 τετράδια·) *Ἀρὴν Σ. Μυλωνᾶν* (χαίρω πολύ, σὲ περιμένω·) *Ἀνθὸν τῆς Διαπλάσεως* (ἔλαβα δυὸ γράμματά σου, θὰ σοῦ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο·) *Πασχαλιὰν* (ἀφοῦ ἦταν βαστικό, διάβασα τοὺς «Μαργαρίτες» κι' εἶδα πὼς μποροῦν νὰ δημοσιευθοῦν· ἴσως θὰ παραλείψω μόνο δυὸ-τρεῖς ὡς... ὑπερβολικούς·) *Ἑλληνοπούλαν* (ναί, εἶσαι πολὺ δικαιολογημένη· σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ λαμπρὸ βαθμό· θὰ μοῦ γράψῃς τώρα;) *Νίτσαν Π. Οἰκονομοπούλου* (ναί, πολὺ εὐχαρίστως· ἀλλὰ πρέπει νὰ πάρῃς καὶ ψευδώνυμο·) *Μωραϊτικο Σταφύλι* (ἔκαμες πολὺ καλά·) *Ε. Χ. Α.* (ὄ, δὲν γίνεται! εἶναι ἀποκλειστικὸ προνόμιο τῶν συνδρομητῶν· ὥστε πρέπει νὰ ἐγγραφῆς·) *Τσιγγάνικο Βιολί* (μετὰ χαρᾶς· θὰ εἶδες τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου σου·) *Ναυτάκι* (νὰ συμβουλευθῇς τὸν Ὁδηγό·) *Δέλιαν* (εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ξεσπάθωμα· νὰ περιμένω καὶ πιὸ μεγάλο γράμμα;) *Μῦρον τῆς Ἄνδρου, Ἴσιδα* κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν *23 Αὐγούστου* θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΡΧΗ τοῦ νέου 27ου Διαγωνισμοῦ. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδ. τούτου δεκταὶ μέχρι 1 Νοεμβρίου.

473. Λεξίγριφος

Τὸ πρῶτο μου μ' ἀντωνυμία,
Τἄλλο μου ζῶο σπιτικό,
Καὶ τ' ὅλο ἀρχαία πολιτεία
Περίφημη στὸ Ἑλληνικό.

Σφὶγξ

474. Στοιχειόγριφος

Ἐργαλεῖο—ἢ καὶ πόλη—
Πάίρνει δεύτερο κεφάλι
Κι' ἄξαφνα κάτι προβάλλει
Ποὺ μπορεῖ—τὸ ξέρουν ὅλοι—
Θερμὸ νἆναι ἢ ψυχρό.
Ὑγιεινὸ ἢ νοσηρό.

Πειραιωτάκι

475. Μεταγραμματισμὸς

Βρῶμικο στάσιμο νερό,
Δὲ βλέπω ἀπ' τὴ θολούρα πάτο·
Ἀλλ' ἂν τοῦ ἀλλόξω τἀρχικό,
Στὸ πόδι μου τὸχω ἀποκάτω.

Ἀθὼα Ὑπαρξις

476. Αἴνιγμα

Εἶμαι κάτι ποθητό,
Ἂν ἀργήσω, μὲ ζητοῦν.
Μὰ ὅταν ἔρχουμαι—πώ! πώ!
Ὅλοι τρέχουν νὰ χωθοῦν
Ἀπὸ ἐμὲ νὰ φυλαχθοῦν.

Τέλλος Ἄλκης

477. Πυραμὶς

\+
* + *
* * + * *
* * * + * * *
* * * * + * * * *

Ὁριζοντίως ἐκ τῶν ἄνω κατὰ σειράν: φωνῆεν, στρατιωτικὸν σῶμα, σημεῖον τῆς σφαίρας, ὑγρὰ ἔκτασις, διακριτικὸν τιμητικόν. Οἱ σταυροὶ καθέτως κράτος τῆς Εὐρώπης.

Κομψίτης

478-479. Μεταμορφώσεις

1.—Ὁ *Κόδρος* διὰ 3 μεταμορφώσεων νὰ γίνῃ *Πύρρος*.

2.— Τὸ *κτῆνος* διὰ 6 μεταμορφώσεων νὰ γίνῃ *κῆτος*.

Κερκυραϊκὸ Ζιζάνιο

480 484. Μαγικὴ Πρόθεσις

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἑκάστης τῶν κάτωθι λέξεων διὰ μιᾶς προθέσεως, πάντοτε τῆς αὐτῆς, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

ἄκοπος, ἐμή, ἀνεκτός, καί, μῖτος.

Τρύπα στὸ Νερὸ

485. Ἀκροστιχὶς

Τ' ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν τέρας τοῦ Ἅδου.

1, Μάντις· 2, Χοιροβοσκός· 3, Θηρίον· 4, Ἡφαίστειον· 5, Κράτος βαλκανικόν· 6, Κριτὴς τοῦ Ἅδου· 7, Ζῶον φορτηγόν· 8, Ὄρος τῆς Γραφῆς.

Πρίγκιψ Σαρνίν

486. Φωνηεντόλιπον

* - κλ - μρ - π - τ - πρ - φντ

Ἀσκληπιὸς

487. Γρίφος

θ' θ'
ὦν, εἴθε! θ'θ' θ'
\+ θ' θ' θ' σκί, ναί ::
ἢ φίλου θ' θ'θ'
θ' θ'

Σαρλὼ

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευματ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλ. 25

277. Ζέφυρος (Ζεύ, ἥρως).—278. Μίδας-Ἴδας.—279. Νεμρὸς-νεκρός.—280. Σπῦρος-πυρσός.—281.

Υ Φ Η Λ Ι Ο Σ
Φ Λ Σ Π
Η Λ Ε Κ Τ Ρ Α
Λ Κ Ι Ν
Ι Σ Τ Ι Α Ἰ Α
Ο Ρ Ι Κ
Σ Π Α Ν Α Κ Ι

282. ΙΟΚΑΣΤΗ (οἶκος, κισσός, Ἀττική, σκότος, Τιτος, Ἡσαΐας). — 283. Μῆλα (ΜΙΜΗ, ΑΛμπρο...) μέλι (φᾶΜΕ ΛΙγα). — 284. ΖΑΚΥΝΘΟΣ (τραπεΖΑρία, κολοΚΥΝθη, ΣκώΘΟΣ). — 285-289. Τάνταλος, Πάραλος, Δαναός, κάρδαμον, κάλαθος.—290. *Διπλοῦν δρῶσιν οἱ μαθόντες γράμματα* (διπλοῦν δρῶ, σύν, οἱ μαθ', ὄντες γρά, Μάτω).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

[ΔΔ'—428]

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ. *Σφὶγξ τῶν Πάγων*: Ἀνάστημα κανονικό, ζωηρή, εὐκίνητη, μ' ἔξυπνο προσωπάκι. Πρώτη στὰ σπόρτ, στοὺς χορούς, μὰ καὶ στὰ... μαθήματα.

Ἀγριοβιολέττα

[ΔΔ'—429]

Μέντιουμ, νὰ περιμένω ἀκόμα;

Μαργιολάκι

[ΔΔ'—430]

Χωμὸ Λουλούδι, ἂν θέλεις photos μου, στεῖλε δική σου· θὰ σοῦ ἀνταποδώσω. Δ/σή μου: Παντελῆς Μωραΐτης, Ὄγλ. Βόλος.

ΤΑΞΙΔΙΩΤΗΣ

[ΔΔ'—431]

Ἀλκυωνίς, θυμᾶσαι «Monsieur le court;» Πῶς περνᾶς στὴ Σύρα;

Ρεβολτὲ

[ΔΔ'—432]

Ἀγαπημένε *Ἱπτάμενε Ἀετέ*, τὴ γιορτούλα Σου ραίνω μ' εὐχούλες.

Φίλημα Σκιᾶς

[ΔΔ'—433]

Τάσο Λούζη, ἐδῶ ἦλθαν Αἰγύπτιοι πρόσκοποι φεσοφόροι, μήπως βρίσκεσαι καὶ σὺ ἀνάμεσά τους;

Σφὶγξ

[ΔΔ'—434]

Ἱδρύεται σύλλογος ἐν Λαμίᾳ «ΔΙΑΠΑΔΑΣΙΑΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ»

Σκοποί: Διάδοσις — Διαγωνισμοὶ κλπ.

Πρῶτος διαγωνισμός: Δίμηνος, τρίδραχμος ἀγράφων καρτῶν. Βραβεῖα ἐκλεκτά. Δ/σις: Σ. Διόπουλον, Ἐθνοτράπεζαν, Λαμίαν, διὰ *Διαπλασιακὴ Συντροφιά*

[ΔΔ'—435]

Ἐὐαίσθητη Καρδούλα = Μιχαλιτσιάνου, Μπορθακλᾶς = Ἀλεξάτος. Μπορθακλᾶ Ἰστιτοῦτο εὐκινησίας τένις. Μπούμ!

Ναπολέων Βοναπάρνης

[ΔΔ'—436]

Ναυτοπούλα τῆς Ἄνδρου, ἔγραφα. Περιμένω. Ἕνα γραμματάκι ἢ καρτούλα ἀπὸ ὅλους-ες θὰ μοῦ ἔφερνε μεγάλη χαρά.

Μπουὲμ

[ΔΔ'—437]

Φίλημα Σκιᾶς, μὰ κι' ἐγὼ ἔγραφα, ἐπειδὴ ὕστερα ἀπὸ καινούρια ἐπίσκεψη πῆρα τὶς ἰδέες ἀναμνήσεις ποὺ κι' Ἐσύ.

Τζοκόντα

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι